

Sibolki Demeter?

Vigasztaló könyv
vevőre.

(Galgóca)

1584.

Mantskovit Bálint

AZ TEKINTE
TESES NAGYSÁGOS
GYARMATI BALASSA
ISTVANNAC, DEIREKÖ
es Nagy Tapolcsán Varanac
Szabados Wranac: Es a Fel-
leges Masodic RUDOLPHVS
Római Császár &c. Erec fo-
goianac. Nekem kegye-
mes Wranac, es Pa-
tronusomnac.

Az Arya WR Istenül Beké-
leges es io egesseges ártatlan
életet, az IESVS Christus al-
tal, az fient Leleknee Vi-
gaztalalával egyetem-
ben, kérec.

AZ fient PÁL Apostol
amaz választott Edénye
Istennec, azt írta Rom: 15. Hogy
minden dolgot, valamellyet a fient
írásban meg irattattac, A mi ta-
† ij

ELŐL I A R O

nusagunkra irattanc meg: Hogy
 à békefeguel valo Túresnec, es az
 sz. Irasnac Vigasztalasa által, io
 Remensegüncc legyen etc. Melly
 igeckel à szent Pál emlékeztetuen
 beműnc nyaualyas es bűn alá vet-
 tetett nyomorult voltunkrol: Int
 minket à szent Irasnac gyakran es
 szeretettel valo oluasafara, Hogy
 azbol bizonyosoc lehessűnc az mi
 iduösségünkről: Es miért hogy
 minden szem pillantasban reanc kel-
 varmunc à bűnert, es hitűnknek pro-
 balasáért, es sokszor egyebeknek
 példaiarais, az Istennec soc fele re-
 anc zallando serkentő ostorát, tanul-
 nanc azt békeuel tűrni, Es az ellé ma-
 gunkat az Irasnac edes vigasztala-
 sival batorítani: io Remensegben
 leuen arról, Hogy az Isten akarmű
 fele nyauatatis io végre erezti re-
 anc. Es à mint masutis mond sz. Pál

I. Cor:

BESZED.

2

I. Cor: 10. Hogy à hív Isten erőnc
 felött valo kifiztetett nagy ha-
 borusagot nem boczat reanc, es
 ha nyaualyat boczatis niha, az
 mellet erőtis ad annac bekeuel va-
 lo el víselesere. Bizonsagot teuen
 szent Lelke által à mi szűlűnkben,
 Hogy az nyaualya után, meg szá-
 badulastis ad, Pál: 66.

Ezűnkbe vegyűc kedig mind à
 nyaualyanac Okat, melly az Bűn:
 Es az Hasznatis, melly az, Hogy
 az által soc bűnt el tauoztattyc.
 à mint I. Cor: 11. mond szent Pál:
 Bűntettűnc ez végre az dörtyul,
 hogy ez vilaggal együtt el ne kár-
 hozzunc. Es sz. Dauidis így szol,
 Pál: 119. io emekem, miért ho-
 gy meg alaztal engemet: Hogy
 tanulyam à te szerzesidet. Ismet:
 Meg esmertem dörtem, hogy iga-
 zac à te iteletid: es hogy hívűs-
 gűl dorgalsz engemet. † új Mi-

ELŐL I A R O

Miert hogy kedig soc szamtalā
 lelki es testi ionkra az Iſhn reane
 ſzokta az nyaualyat bozzattani.
 tehát méltan örüendezniinc kell
 rayta, segítſegül kéruen az ő ba-
 toritō es Vigasztalo ſzent Lelket,
 Chriſtus neueben. kinec belső Vi-
 gasztalafaua, nem ezac mi ma-
 gunkat, hanem egyebeketis vigaz-
 talhaſſuc nyaualaikbā, 2. Cor.: 1.

Ez kis könyuetskeis, melly az
 ſzent Irasnac draga Vigasztalafi-
 ual rakua, nagy könnyebſegre es
 vigasztalafara leſz minden meg ke-
 ſeredett oluſſkac kinec minden
 Czikkele a ſzent Irasbeli bizoſſag
 gal meg erőſtetett. Kit azertis
 Nagysagod neue alatt bozzattam
 ki, Hogy az tōb iduőſſegre valo
 könyueknec Nagysd kölſſege al-
 tal, ki nyomtatata mellet: ezis bi-
 zoſſag lehet Nagysánac az Iſhn
 ige

B E S Z E D.

igeienc ſzeretettel valo teriezte-
 ſeről: Es enis ez en munkamnac
 ſengeieuel hala ado voltomat meg-
 ieletſem Nagysdhoz, mint ill' io
 akaro kegyelmes ſzramhoz es
 Patronuſomhoz. Kinec oltalma a-
 latt Iſhn vitan moſt ragyoc: Es ké-
 rem az mellet alazatoſon Nagy-
 ſagodat, ne nézze Nagysagod ez
 Könyuetskenec kitsin voltat, hanē
 inkább azban valo be foglaltatott
 es Iſhn Igeiből őſzue ſzedegedett
 draga es edes Vigasztalafit, vegye
 Nagys: io neuen tülem, kie bizoſ-
 nyal haſználni fognac iſuendőre
 Nagysagod mellet, ſoc tōb meg ke-
 ſeredett lelkü Kereztényeknekis.

Az Mindenhato es Kegeyelmes
 Atya ſzr Iſhn, ki az Irgalmaſ-
 ſagnac Atya, es minden Vigazta-
 laſnac Iſhne: Biria, oltalmazza,
 vigaz-

ELŐLÍARO BESZÉD.

vigasztallja es tartsa meg Nagy-
sagodat, az ő szent Igeienec ter-
veztefere, oltalmára, es az által
való soc Kereztényenec lelki épü-
letire. Afzonyommal az Nagysa-
gos Czorom Annaual: kis drama-
mal, Balassa Menyharttal: es sze-
relmes kis Leanyual Borbala es
Ersebeth Afzonyual egyetembe,
soc bodog io egesseges es bekefe-
ges ezendeig, Es végre az örök
életnekis orzaglasára, az ő szent
Fiaért a Iesus Christusért, sz. Lel-
kenec általa, Amen.

Költ Detrekőből, Nagysagod
Várából, szent IVAN napian:
M. D. LXXXIIII.

Nagyf: alazaros es
engedelmes folgaia,

Mantskouit Bálint:
Könyv Nyomtato.

A VIGASZTALASOC
MELLY IGEN SZVKSE-
GESECE LEGYENEC AZ
HIVEKNEC,

I GENiol rea fi-
gyelmezz, im-
ez David sza-
uara: Psal: 119.
Ha a te Törue-
nyed nem volt volna az en vigaz-
talasom, el veszttem volna az en
haboruságomban. Drágab enné-
kem az te szaiadnac Törüenye,
hogy nem mint soc ezer Gira A-
rany es Ezüst. Refe volt Da-
uidnac mind az kísirtetekbe,
es azoc miatt való szomorula-
gokba, es mind az Isten igeie
vigasztalafaba. Sokfor es egy
nihany ezerfer vgy tetrtet,
hogy azontul el kell veszni, mi-
dön czac egy egy keueffeis az
A Isten

AZ VIGAZTALASOKNAC

lsten meg vontra magát tñle, es
el creztette az őnnen romlott
ereiere, es az őrdög kezére, es
ellenseginec keuanlagara, Es
ezec közt, hol bűnre haylott,
hol testi halaltul, hol az őrdög
karhozattul rőttegett, hol az
bűnteretsekben kínlodot. Eze-
ket enyire nem mindenre bo-
czartya az lsten, kemeluen so-
kakar az ő nagy erőtlensége-
ben. De Iob, Dauid, Daniel,
Sufanna, Pál es több hiuec, olly
nagy felelmekben voltac sok-
for, hogy mint a sült kőrtuel
az hűw kementzbe, el farad-
tac es el eperrec, Es akkor mig
a kísirter nec es felelemnec ide-
ie raytoc volt, akar bűn miatt,
akar büntetes miatt, vgy ter-
zet nekic, hogy fínten el ha-
gyattac lstenül, es ímar lsten
őket

HASZNOS VOLTAROL.

őket el vetette előle, a mint A-
damis az bokor megett illy
gondolatba volt. Ennec pe-
nig keserues volta melly rőt-
tenetes legyen, senki czac meg
sem gondolhattya: Hanem Iu-
das, Saul, Nero, kic meg őltec
magokar keserűsegec miatt,
(mert nem tanultac vala az l-
sten ígeie vigasztalasar,) monda
harnanac valamit rola: De en
meg nē irharom. Hanem czac
intec mindent, hogy mint Da-
uid minden arany es ezüst fe-
lőtt magasztallya az lsten íge-
iet, Mert őtet az tartotta meg
sok ezerfer, Hogy vgy ne tar-
na mint Iudas, Saul, es Nero.
Teis minden kínsfed felőtt fe-
ressed azt: Es ideien eyiel nap-
pal tanuld meg az előrt, mi-
nec előtte meg sokafodmanac
rayrad az nyaualyac.

AZ VIGAZTALASOKNAC

Merr mindē kísértetnec, minden haborunac, bunac es barnac, ez az ő remefete: Ha finte olly bős volnalis mint Salomon: Olly Istenes volnalis mint Moyses: Olly fent volnalis mint fűz MARIA, à mi wrunc Iesus Christusnac Anya: De mégis à banatnac ideiebe az banat ki űti feiedből meg azris, az mit regen sokat tanultal az Isten ígeretiről: Az mint Maria mondgya: Fiam, miért mielted ezt velűnc? Ime harmad nap bankoduan keresűnc vala teged. Ime ez fent Afony, nem tudta az harmad napi banat közt, az nagy banat miat meg gondolni, hogy el nem vesher az WR Iesus, noha el reuesztettet. Így: Ki mondhatrya meg, Susana mit gon-

HASZNOS VOLTAROL.

gondolt, midőn soc imadsgara Isten soc haladekor rőn, Es immar finten halakra vífic az ártatlan afonyr. De ime ki nagy dolog ezis, Hogy az Apostoloc egy haioba voltac Christussal, mégis azt kiarttyac hogy el vesñec. Soc bűnösök nec, mint Marhenac, Zachusnac, Magdolnanac, Perer nec, Palnac, ki soc rőrtegesec volt az bűn miatt.

Soc Rendbeliec fegeny seggec miatrvgy panafolkodnac mint az Apostoloc, midőn rfac egy kenyerec volna, De az Wr pírongattya őket, es eszekbe jutattya az őt, es het kenyerec mel menyi ezen elegendenec meg. Es midőn kőrlég nélkül küldette volna is predikalni, soha semibe meg nem fogyatkozta volna. A ij Így

AZ VIGAZTALASOKNAC

IGY vagyon a mi fiuinc al-
lapattya is minden haboruba,
hogy fuladton fulad az miatt.
Sőt végre vgyan meg foytis.
De az ki gyakran hallja az Iste-
ten igét, az régi hallott igé-
retit lstenec, s fínten vgy meg
ebrezti gyakrā gyakran, mint
a kir egy hordoba rekeszre-
nec, es egy igen kistiny lyukra
tarrana az szaiat, hogy lehele-
retsket veñe, es az nem hadna
meg fulni. Midőn kedig az
hordobol ki faladhat, vgyan
meg wíjul, hogy wy es bō w
get kapharot: Igy az Isten igé-
ie lassan lassan az igen mege-
pedet fiuicis fel ebrezti es vég-
re megent meg eleueníti, mi-
dőn fínten azt vñe, hogy el
veñe. Melly vefedelem es
haboru kőzt, a fent Dauid sa-
ua kint.

HASZNOS VOLTAROL.

uakint: Czac egyedül az Isten
igei enec Vigalztalala, mi ne-
künc nagy könyebsegünkre
vagyon. Miuel hogy iol rudi-
gyuc, Hogy azt io végre bo-
czarta legyen az Isten reñe,
Erről oluats ez fent irásokar:
2. Reg: 7. Iob 5. 33. Prouerb: 3.
Ierem: 46. 1. Macchab: 6. 1. Co-
rinth: 11. 1. Pet: 4. Hebr: 12.
Apocal: 3. Hogy az által iur-
hassunc az ő Isteni haralmassa-
ganac es öröcke valo dicőse-
ges voltanac esmeretire. Eft
bizonytyac ez irások, Exod: 1.
2. Paral: 33. Matth: 7. Luc: 24.
Ioan: 12. Acto: 14. Roman: 8.
2. Corinth: 4. 5. Phil: 2. 2. Theff: 1
Hebr: 2. 12. Hogy kedig min-
den haborut bekeuel es vig-
keduel el kellefett tñrñunc, ol-
uatsd meg arrol valo bizony-
A iij gir

AZ VIGAZTALASOKNAC

gír à fent Irafnac, Matth: 5. 10.
 Ioan: 15. 16. Act: 5. 16. 2. Co-
 rinth: 8. Col: 1. Hebr: 10. Iac: 1.
 1. Pet: 4. Merr à kerezt es à ha-
 borufag, olly ezközé Istenec,
 melly által az ő benne bizokar
 fokta meg rostalni, Eccle: 27.
 Prou: 17. 2. Theffal: 1. 1. Pet: 1.
 Kiben valo könnyebsegdre
 oluafd meg az Isten igeienec
 edes vigasztalafit, 1. Reg: 2.
 Iob 5. Prou: 18. Esa: 26. Tren: 3.
 Matth: 5. Ioan: 15. 16. 1. Cor. 10.
 2. Corinth: 1. Kikből meg ért-
 hedd, az Wr Isten melly nagy
 czuda keppen nagy sokszor
 szabadította meg az ő benne
 bizokar soc fele haborufagok-
 bol es veszedelmekből, Mint
 Iosepher az ő aryafaiac kezé-
 ből, Gen: 37. Az vran Pharaoh
 tömlörzeből Gen: 41. Amaz
 ha-

HASZNOS VOLTAROL. 8

haroin lifiat az egő kementze-
 ből Dan: 3. Danielt az Orofla-
 nyoc közzül: Susannat az ha-
 mis Birac kezéből: fent Pált
 Damascusbol Act: 9. Sz. Pe-
 tert Herodes tömlörzeből Ac-
 tor: 12. es soc több hűe keris:
 valakie az ő haborufagoknac
 ideien, czac ő fent Felsegetül
 vigasztalafit es meg szabadulafit
 nagy örömel es erős bizoda-
 lommal vártac, es kerrec. Az
 mint Daudis, öruendezuen
 az Isten igeienec draga vigaz-
 talafaban, mond: Psalm: 119.
 Örülec à te bizonyfag tetelidne-
 rtánac, mint nagy kazdagságnac:
 Gyönyörködöm à te szerzesidben,
 az te beszédedről el nem felethe-
 zem. Ez kis Vigasztalo köny-
 uerskeis, az Isten igeiekből sze-
 degetett. Tehat à többi közt

A v ez:

A VIGAZTALAS: HASZN:

eztis, minden Isten feretö gya
korta vgy oluassa, hogy el se
feleytse, kiualtkeppen azkor,
mikor rayta az kiserterneç ide-
ie. Melly vigasztalásokat öreg
bírsen az WR Istennec Lelke
bennünç, soç rőb edes vigaz-
talo tanuságockal egyetembe,
mind addig, mig az puztas-
rol, à kiserterneç völgye-
röl, által menendünç à
meg igert nyugoda-
lomnac földere.

A M E N.

Sum-

S V M M A I A A Z E L S Ö
Könyuerske vigasztalásinak.

¶ Könyeb értelmezt ímez
rőuid Summakat tarcz min-
denkor eszedben:

1. Az mint az Zornac tettzet,
vgy lett.
2. Ha à iót el vőtűt az Zortul,
à gonozt miert ne vennűc.
3. Méltan szennuedem.
4. Többet érdemlenec.
5. Meg bozattya Isten bínci-
met.
6. Hasznomra miueli az Zor.
7. Nem egyedűl szennuedec.
8. Chrishusis sokat szennuedet
erőttem.
9. Chrishusis egyűtt szennued en
velem.
10. Nem hágy érdm felött meg
kiserterneç.
11. Segűségűl hiuom az Zorat.

A VI Fogat-

SVMMAIA ELSŐ KÖNYV:

12. Fogatta Isten hogy meg hal-
gat.
13. Könyörül az *ſwr en raytam.*
14. Hatalma az *ſwrnac en ray-*
tam.
15. Bölts az *ſwr* az ő dolgaiba.
16. Meg nyuggom az őrc élet-
be.

Ez Tizenhat Vigafztalaf-
nac erelmir renddel ier ma-
gyarazzuc meg. K i t tei s ho-
ua gyakrabban oluaffz, anyi-
ual töb edes könyeb seget ve-
szed, az WRAT legifegül hi-
uan az meller.

ELSŐ VIGAZTALO SZO.

Az mint az *ſwrnac* tettzet,
vgy lett.

Ez keűs igerskéköl, dra-
ga nemes Vigafztalast vehet-
nec

I. VIGAZTALO SZAVA. 10

nec azoc, kic mindenben czac
az WR Iftentül függene.

Illic azért es szükség min-
den ember nec, mind e fele nya-
ualyaiban, vagy szerencze-
lenlegeben, Mellyec által az ő
lelke meg szomorodic, beteg-
szic, auagy el lankad. Elő szer-
ezt meg gondolni: Hogy Isten
akarattyabol törtint legye az
rayta a nyaualya, Mert az ő a-
karattya nekül, sem io, sem go-
nosz nē törtinhet nec raytunc.
Az mint erről ő maga az WR
Isten, Eſaiás Prophetanal,
igy szol: En vagyoc az WR,
es en kiűlem nirs senki töb:
a ki vilagoflagot szerze, es az
feterfeger: a ki bekefeger adoc,
es az haboruſagot tamafzroc,
en vagyoc az WR, ki mind eze-
ket czelekeſzem, Eſa: 45. Iſmet
A vñ mond

AZ ELSŐ RÉSZÉNEC

mond, Esa: 48. Hald meg Iacob, este Iſrael en Valafzortom, En vagyoc az, En vagyoc az Elfő, es az Vtölfois. Az en kezem fondalta az földnek kerekfeget, es az en iob kezem terieztette ki az Mennyet, valamínecléni parantoloc, min gyart ielen vagyon.

CHRISTVS Wrunkis ezt így bizonyítja, Matth: 10. Nemde (vgy mond) két verber árulnake egy pénzért mind az alral azoc közzül, tñac egy, ic sem esic à földre, à ri Atyaroc akarattya nélkül. De meg à ti háiatoc szalaís, az tinnen feteiken szamlalua vagyon. Annacokaert ne fellyetec, mert iobac vagyoc földalís az verberknel.

Hal-

I. VIGAZTALO SZAVA.

Halgafsiol rea, it mit befel. Iyen az WR CHRISTVS: azt mondgya, Hogy IſTEN meg az el vetett ala valo verberkeis gondot vífel, es olly szorgalmatoson nęz reaioc, hogy ő nala nélkül: czac egyet sem fogharnac meg bennec, sem penig az földre nem eshernec, Szüksęg azért hogy mind esmerie öket es szamokon tudgya. Kíröl à f. Irasban samalan bizonylagor talál, Hogy az WR Isten mindeneket tudgya, hallya, es iol iartya. Erröl forgasd meg imez helyeket à f. Irasnac, Mint Exod: 3. mond az WR Moysnec: En vagyoc à te atyadnac Istené, az Abrahamnac, Iſaaknac, es Iacobnac Iſtene &c. Lattam (vgy mond) az en nepemnece nyomorúsagat

AZ ELSŐ RESZENEC

gar Aegyptusban, es meg hal-
gattam az ő kialszókát, az oc-
ellen, az kik őket nyomorgat-
tyac, es meg tekintettem az ő
insegeket, es ala szállottam, ho-
gy ki szabadítsam őket az A-
egyptusbelieknek kezéből, &c.
Es egybűr söt helyen, Deute-
ron: 32. 1. Reg: 2. 16. 1. Par: 29.
2. Paral: 16. Iob 28. 31. 42. Psal:
7. 38. Prouerb: 5. 15. 34. Esa: 29.
40. 45. 48. Ierem: 1. 7. 17. 23. 32.
Ezech: 11. Eccles: 16. 17. 23. 39.
Matth: 6. 21. Mar: 2. 14. Luc: 12.
Ioan: 1. 7. 8. 13. 21. Acto: 15. Ro-
man: 8. 1. Thessal: 2. 1. Ioan: 3.
Hebr: 4. Apoc: 2. Ezeckel es
söt rőb effle vigasztalásual az
f. Irahnac biztatlac ő magokat
à hiuec mindenféle nyaualya-
iokba es keresztekbe, iol meg
gondoluan ezis: Hogy ha az
Wr

1. VIGAZTALO SZAVA.

WR Isten ilyen szorgal-
matos gond viselőie az vere-
beknek, hogy ő hire es akarat-
tya nekül, lemmi nekic nem
rőtínheric, Tehat menyíuel
inkab szorgalmatoskodice es
rőtred, noha bűnös legy: Es
nem czac te read, hanem mind
ez egész vilagon valo ember-
ekreis, iokra es gonofokra:
Melly kegyes Atyái gondgya
viselésefől Istennec minden
emberekre, rakua az iras: Eleia
túl fogua mint viselte legyen
gondot az őret felőkre, sa-
zoc meller az istentelenekreis,
az minr ez meg tettzie Ioseph
szauabol, midőn így szola az
ő atyafainac: En vagyoc à Ioseph
à ti atyarokfia, à kirtí A-
egyptusba el adtatoc vala, De
ne féllyetec azért, es ne gondol-
lyaz

AZ ELSŐ RESZENEC

lyatocazt, hogy erőtte hara-
godgyam reatoc, hogy ide el
adaroc engemet, Mert a ti eze-
reteknek meg tartasart, elől
boczatta az Isten ide engemet,
Mert két eztendeie imar hogy
dragafag vagyon az orfagba,
De meg öt eztendeie vagyon
ide elő, kibe sem fantnac, sem
aratnac, De ime az Isten en-
gem azért küldette elől, hogy
titeket meg tartson es meg sza-
badítson, nagy szabadtatnac
altala. Annac okaert nem ti bo-
czattatoc elől ide engem, ha-
nem az Isten, ki Pharaonac A-
ryaua tette engem, es Wrra az
ő egefz hazan, es Egyprus or-
fzagnac feiedelmeue, Gen: 45.
Ismert Gen: 50. mond Ioseph:
Ne fellyetec azért, Mert en az
Istent akarattyanc engedec
min-

13

I. VIGAZTALO SZAVA.

mindenekbe. Iollehert ti gono-
sul igyekeztetec tenni en ve-
lem, de az Isten ior akart tenni,
hogy azt ferzene, a mi ez mai
nap nyiluan vagyon, soc nep-
nec eltarasara. Masut Deu-
teron: 8. Mond Moyses az egefz
Israelnec: Az WR alazta volt
meg teged, es ehseget boczata
read, es Mannaua etere teged,
kir sem te, sem a re Aryaid soha
nem lattatoc añac előtte, hogy
meg mutassa teneked, Hogy
az ember nem czac kenyerrrel
el, hanem mindenuel, valami
az WR na c szaiabol ki iő. Az
te ruhazatod meg nem oult te
raytad, es a te labaid meg sem
dagadoztanac ez negyuen eze-
tendeig. Ezből meg esmer-
hedd a te szívedben, hogy az
WR a re Istened neuelt legyē
tege-

AZ ELSŐ RESZENEC

tegedet, miként az Atya nevel-
li az ő fiat. Azonkeppen
olvasd meg, 1. Reg: 19. Melly
nagy gondgya volt Istennek
arra, hogy az ő nepenec io fe-
iedelmet adgyon. Ismer mond
à Bölts: Te viláfi gondot min-
denekre, Sapien: 12. Ismer az
Istiu Tobiasnac hazaságabol,
is meg retrzié, az Istennek min-
den embereknek dolgaira va-
lo szorgalmas gond visele-
se, Mert az ő engedelmeből az
gonosz szellet Saranac az Ra-
guel Leanyanac her markáiat
egy mas vran meg ölte, hogy
az Sara meg tartarnac az istiu
Tobiasnac hazas tarsasagara,
Tob: 6. Olvasd meg f. lobnac
9. es 12. r. és, es Davidnac 193.
114. Psalmusit. Kikből el amel-
koldo dolgokat tanulhat az
Isten

1. VIGAZTALO SZAVA.

Istennec reanc való gond vise-
lésről, Hogy ő szent Felsege
nem czac ez világi életünk-
re, hanem az örök életünk-
ről is nagy gondot visel, Mert
arra boczattais az ő szent Fiar
ez vilagra, hogy mind azok-
nac valakic ő benne his nec ő
örök életet adna, Ioan: 3. à mint
maga felől is az WR CHRISTVS
azt mondgya Mar: 2. Hogy ő
azert iött legyen ez vilagra,
hogy a bűnőseket poenitentia-
ra hívna. Kir f. Palis így bi-
zonítja, 1. Timoth: 1. Bizony
ő ez, es melto mindenneppen
el hitelre, Hogy az Iesus Chris-
tus ez vilagra iött legyen, az
bűnőseknek iduőségere. Ha
azert az WR Isten az ő sz. Fiar
adra valtságul minekűnc, re-
har egyebeket hogy nem adna
ő ve-

AZ ELSŐ RESZENEC

ő vele egyetemben, mind mar-
har, io egesseger, es testi olta-
mar. Mert az WR Christus
önnen magais biztat minket
es azt mondgya: Hogy min-
denic haünc szála szamlalua
vagyon à mi feünkē, es hogy
Isten akarattya nekül czac egy
sem eshetic le feünkről. Oh
ördöc Isten, ki merne, vagy ki-
tül lehetne ezt el hinni, Hogy
Isten az mi szerelmes Aryanc,
illy igen forgalmatos gondor
visel rolunc bünösekről, hogy
ha az ő egyetlen egy Fia, (ki
menyekből le szállor, az Arya-
nac akarattyat meg nyilatkoz-
tatni) maineküncc nem monda-
naia. Kin f: Dauidis czudal-
kozuan, mond: Miczoda az
Ember, hogy emlekezel felő-
le: es az embernecc fia, hogy ő
rola

I. VIGAZTALO SZAVA.

rola szorgalmazkodol: De
inkab miczoda egy hay szal:
Nemde leg alabvaló tagiac az
embernecc, es vgy mint vala-
mi holt dolog: Mind az altal
illy igen szorgalmazkodic
Isten, hogy meg szamlalta ő-
ket, es iol tudgya menyí hay
szalat viselsz à te feieden: Te-
har vallyon nem nagyobb gon-
dor visele ő az te egeß rested-
ről, es vallyon nem tudgyac
menyi tagod, forgo czontod,
ered, inad, neked restedben le-
gyen. Nosza hit akar nam la-
ni, hogy ha az ördögöc mind
nyaian kic pokolban vadnac,
(noha igen erősec es hatalmas
foc) vagy penig ez világi go-
nosz embernecc, kic kegyetlenec,
hogy neked egy haiad szalat-
is meg haythallac, nem hogy
ki

AZ ELSŐ RESZENEC

ki szakazthassanak, az te fent
Mennyei Aryadnac híre vagy
akarattya nekül, Inkab fel kel-
lene az egei Mennyei Angya-
loknac, es minden teremtet al-
latolknac rohanni az te meg ol-
talmazasodra. Hogy penig ez
mostani nyaualyaban estel, az,
mind a te Mennyei f. Aryad-
nac akarattya szerint lett, Esa:
45. es mint touab meg hallod,
az te sociodra törtint neked.
Az Első Samuel Könyuenec
masodicefzeben, Szent Anna
afzony így enekel: Az WR öl
(vgy mond) meg, es ő eleue-
nit, pokolban vílzen, es ismer
vízfa hoz, ő szegenit, es meg-
is kazdagit, ő alaz meg, es is-
mer fel magasztal: Az az: min-
denec, mint Isten akaria, vgy
leszne: es nē vgy mint az ör-
dög,

I. VIGAZTALO SZAVA.

dög, vagy penig valami te-
remtet alatt. Szent Iobis azt
mondgya: Az WR adta, es az
WR vette el: Iob 1. Szent Iob
mikor hallana az ő folgairul,
hogy a Chaldeusoc ő neki min-
denféle barmat el haytottac es
el vertec volna, czac azt mon-
gya: Hogy az WR vette el. Ez
alatt penig azt akaria ielente-
ni, Hogy ha Isten akarattya nē
lett volna, es Isten őket rea nē
szabadította volna, hát nyil-
uan az őuenec békét hadrac
volna.

Erre tanyit penig az Szaz
hetedic Psalmusis igen sepen,
es Syrachis Ecclesiastic: 11. es
azt mondgya: Hogy minden-
féle nyaualya Istenül is, Tud-
ni illic, szegenység, foglág, be-
tegseg, rengeri haboruság, al-
kol

AZ ELSŐ RESZENEC

kolmarlan idő, hadac, és vgr-
ontafoc, és egyeb áftele. Ez
Pfalmost oluafel egy nihan
for. Miuel hogy ezec így vad-
nac, ne ketelkegyel hát, Hogy
ez mostani nyomorufagod ne-
ked Isten kegyelmes akaraya
ferint nem törtint volna, An-
nac okaert tűry és szenuedgy,
Es az fent lobbál mondgyad
együtt: A mint az Istennec ter-
tzer, vgy lett: legyen áldor az
ő Neue, Iob 1. Es meg ladd,
ez engedelmeffeguel fóc ior
nyersz róuid nap Istentül, az
mint á iambor lobis. Mert az
bekeffeges tűres á szent Palnac
tanyirafa szerint Roman: 5. fóc
nemes es draga gyümölczet
nemz az híuekben. Kire min-
ket az iras fóc helyen ínt, Pro-
uerb: 3. Tob: 2. Matth: 5. 2. Cor: 6.
Gal: 5. Ephes: 4. etc. M A

MASIC VIGAZTA
LO SZO.

Soc iót vőttem Istentül. Auagy:
Ha az iót el vőttilc Istentül, az
gonozt miért ne veniuc? Iob 2.

M A S O D S Z O R gondolhat-
sza meg á fegeny iambor lob-
ual, hogy te á re életedben, fóc
szamlalhatatlan ior vőttil Ist-
rentül, Annac okaert meltan
teis eszt ez gonoszt io gyarant
veheted. Az Isten talam neked
egessleges testet, egressleges ta-
gor, es egyebeket ador, mellyes
ket ő fóc hozszu ideig azon io
allapartban tartor meg, Oztan
talam io értelemmelis, eszuel,
es okossagual szeretet tegeder,
Es nagy fóc ideig egressz életed-
ben el raplalt, enned, innod a-
dort, Es talam valami kazdag
fagoris adort: hazzalis, vduar-
ral, selesseguel, es magzattal a-
B ij ian-

AZ ELSŐ RESZENEC

íandekozot, Es soc emberek
uelis szereteter es tisztelteret.
Annac felőtte melled adta az
ő szent Angyalit, kic alral ő te
ged socféle vefedelemtől meg
oltralmazott, es socféle nyaua-
lyabol ki mented, *Psalm: 91.*
Mínd ezeknec felőtte, imez i-
gen felőtte nagy dolog, Hogy
meg az ő egyetlen egy ferető
fent Fiais nem kemellette, ha-
nem te erőtted el karhozot bű-
nőfent, halakra adta, hogy te
öröcke elhetnel: *Roman: 8.* mell-
ő tete, nemde minden ő tete-
menit fellyül haladgyae: To-
uabba az ő Neueris kereztel-
teret *Mar: 16.* Es vgy á Kerezt-
seg alral **C H R I S T V S** keduei-
ert fiaua fogadot, Es ennec fe-
lőtte ennyi ideig engedte ele-
ted, melly időben te az ő ige-
iet

II. VIGAZ TALOSZAVA.

iet es Euangeliomat ritzan hal-
lod, Melly Euangeliomban ő
te neked kegyelmer es borza-
natot ígert, ingyen sz: Fia ked-
ueiert, *Tit: 3.* Oztan az ő Teste-
nec es Vénec Sacramentoma-
tis hozzád vőrted az ő rende-
lese szerint, kinec modgyat
meg irrac az három Euangeli-
stac, sz. Mathe *Matth: 26.* szent
Mark *Mar: 14.* szent Lukás
Luc: 22. es sz: Pális *1. Cor: 11.*
Melly időt á te leleíd öröme-
sini akartac volna, es egyeb
soc Kereztyn foglyoc Törőc
országban, es egyebűr, á mint
ez Christus wrunc így magaf-
tallya, monduan: Bodogoc az
szemec, mellyec, lattya á mit
ti lastoc, Mert mondom tinek-
tec, hogy soc Prophetac es Ki-
rallyoc keuantac latni az mit ti
B ij lat

AZ ELSŐ RESZENEC

lartoc, es nem lartac; es hallani
à mirt halloroc, es nem hallor
rac. *Matth: 13. Luc: 10.* De ki
famlalhattyá meg az Istennek
hozzanc való io retemenyit?
Psal: 106. melyet ő nekűnc
nyomorufagunkban, mind e-
gesz életűnkben, es mostis o-
rankint meg ielent, *Psal: 145.*
Mi czoda az okaert à te el mur-
lando nyaualyad, ennyi foc
szamitalan ki mondhatatlan io
retemenyec ellen? à mint szent
Palis ezent bizoníttya, *Rom: 8.*
monduan: En azt tartom, Ho-
gy ez idő ferint való nyomor-
rufagoc, nem egyenlőc az di-
czőseghöz, mely mi raytunc
ielenendő. De inkab miczoda
à te akar minemű nyaualyad,
fanyarufagid, kic te rayrad a-
kar mi időben történetec, czac
imez

II. VIGAZ TALO SZAVA.

imez egy io terehőzis, Hogy
az ő szent FIA, Istentől neked
aiandekozrator, *Roman: 8.* Es
az ő dragalaros es bűn: nekül
való vgre, te erőrted szegeny
bűnőfert, ki ontatott, *Hebr: 9.*
10. Apoc: 1. Es miczoda az te
nyomorufagoc czac àhoz ke-
pestis: Hogy az ő edes igéieuel
vigaztaltatol, kinec vigazta-
latat sz. Dauid minden kincz-
nel dragabnac tarttya *Psal: 119*
oh ki soknac nem adattac ezec.
Annac okaert túry, es monde-
gyad az szegeny iambor lob-
ual: Hogy ha à iokat el vőtrűc
az WRNAC kezéből, à gonoz-
szokat mire ne vegyűnc el, *Iob*
2. Sőt őruendezue es nagy be-
kefeget szíwel szenuedgy min-
denemű nyaualyadat, diczer-
uen es magaztalan az Wrat,
B iij erőrt

AZ ELSŐ RESZENEC

Erőtte halat adgy ő neki, Es
szent Dauiddal együtt mond-
gyad: Mit adgyac viszontac
az WRNAC, minden en velem
valo io tereliert: es ő maga fe-
leluen maganac, mond: Dicze-
ret nec aldozattyau aldozoc
neki, es segítsegiül hiuom az
WRnac Neuet. Es halakar adoc
neki minden ő nepe előt,
Psaln: 116.

HARMADIC VIGAZ-
TALO SZO.

Meg erdemlettem.

HARMADSZOR gondold
meg aztis, Hogy Isten nē cze-
lekefczic veled hamissan ezzel,
hogy Keresztet es egyeb nyo-
morusagor bozarat read, Mert
nyiluan meg erdemletted tulle
az te bűneiddel, es engedet-
len

III. VIGAZTALO SZAVA.

len segeduel, Roman: 2. Gon-
dolhadsza meg, elciful foguan
minde z ideiglen, minemű e-
letben cirel legyen: Talam is-
tent nem mindenkör feretted
mindeneknec felőtte, ő neki
nem mindenkör hitrel, az ő se-
gedelembe ketelkedtel, a nyo-
morusagban nem tūrtel beke-
uel, őtet nem mindennec fe-
lőtte felted, hanem inkább ke-
uely voltal, őtet mind igeie-
uel ő szue meg vtaltad, es aka-
rattya ellen rselekedtel: Talam
neha neha Isten Neuet hiaban-
nis vőrted, neha neha talam
arkozodtal, szirkozodtal, ilha-
tarlan keppen minden bűkseg
nekül esküdtel, oztan rirkantis
imadkoztal, es nem igen gyak-
ran adtal halat Isteñec az ő io-
teremenyiről. Touabbatalam
B v az

AZ ELSŐ RESZENEC

az ünneperis sem szentelted
 mindenkor meg, Istennek íge-
 iet nem szorgalmas keppen
 hallottad, ritkan emlékeztél
 rola. A fent Sacramentum
 karis alávalonac alítottad, a-
 uagy talam az ünneper valami
 hitlágos czelekedereckel es be-
 szedeckel mulattad, talam pe-
 nig neha szűleider sem ritel-
 ted, nekic engedetlen voltal,
 sokszor öket haragra indítot-
 tad, Auagy penig ha szolgál-
 vagy szolgáló voltad, talam à
 te wradnac vagy asnyodnac,
 vagy penig Feiedelmednec,
 vagy Tanyitodnac nem min-
 denkor engedél, öket nem hi-
 uen szolgáltad, öket haragra
 indítottad: Talam peniglen
 (hogy ha Attya, vagy Anya
 vagy,) az te gyermerskeider
 es

III. VIGAZTALO SZAVA.

es hazad neper, nem minden-
 kor Isteni felelemhöz tartot-
 tad, es nem okrattad öket az
 Isten ritteffegere, talam inkab
 à te gonof szodual, vagy cze-
 lekedereduel gyakran meg go-
 nosztítottad, Oztan talam à te
 felebarodat nem mindenkor
 szeretted, szinten vgy, mint
 tennen magador, sokfor ő ve-
 le meg haragodtal, ő rea iregy
 kedrel, es öter gyűlölted, at-
 koztad, es gonofra igazított-
 tad. Touabba talam paraz-
 naságotis miulted, vagy pe-
 niglen szemptelen voltal, fod-
 ban, czelekederedben, gondo-
 laridban, es magad viselefebē,
 Vagy peniglen ha hazas em-
 ber vagy, hat talam nem min-
 denkor szeretted à te felelege-
 der, vgy az mint Isten paran-
 B vi czol-

AZ ELSŐ RESZENEC

czollya, tudni illic, mint a ten-
nen magad refter. Ha peniglen
feleleg vagy, talam reis nem
mindenkor voltal lsten paran-
czolattya szerint, wradnac en-
gedelmes, vagy peniglen nem
izabrad magadat akarattyas-
hoz, ötöt gyakran haragra in-
ditottad, es neha talam nemis
voltal hiw hozza, sem penig
az haz nepnec igazan gond-
gyat nem viselred. Touab-
ba talam lopralis valamir fele-
baratodon, es rayta vsoraskota-
tal, es hamis keppen czalard-
sagual az ouet rüle el idege-
nedred, hamis es rosz marhar-
adtal io gyanant, al irzeuel es
fontual, auagy singuel etel, ta-
lam penig az te munkadban
roft es lankatt voltal, vagy pe-
nig nem forgalmatos keppen
iar

III. VIGAZTALO SZAVA.

22
iartal tizedben, szegenyeket
sem örömeft segitettel, Es ne-
ha meretektelen ettel vagy it-
tal, es hircuanul etel az lsten te-
remter allattyauul, Niha niha
penig hazudtalis, es az te fele-
baratodat ragalmazradis, mel-
lyet te mas embertül bizonyas-
ra nehezen femuedtel volna el,
Es egyeb ez fele a mi bün vol-
na, ki akar melly nagy iambor-
banis szamitalan keppen min-
dennap, minden oraban, söt
minden fem pillantasban tör-
tinheric psal: 19. Vallyon nem
vagy inkab refes benne. Te-
kintshetfe, mikor illyen ke-
pen te a te bűneidet meg gon-
dolod, Hát kekerelen meg kell
vallanod, hogy nem oknélkül
sanyargattarol, mert verkez-
tel lsten ellen, es az te bűneid-
B vij uel

AZ ELSŐ RESZENEC

uel meg érdemlettel mind eze
 ker, a kikkel mostan büntetel:
 Sör meg nagyobbakarís eñgl.
 De az WR Isten ezeckel teged
 à meg rerefre onsol rfac, Hogy
 efedben veñed magadar es az
 te bűneidnec sokfagar, es meg
 vraluan azokat, sietnel ki rerni
 belőle, nem halasztuan azt nap
 rol napra, *Syrach: 5.* hanem
 hogy vgyan ma, ez nap hoz
 za rery, *Syrach: 18.* es à te bű
 neidben ne heuery. Meg gon
 doluan, hogy az WR azért ké
 sic czac, varuan meg rerefedet,
 hogy az ő Isteni Igassaga sze
 rint, bűned miatt öröcke el ne
 karhozzal: Mert ő szent Felse
 ge nem akaríá hogy valaki el
 vessen, 2. *Pet: 3.* Kíról Eze
 chiel Prophetanalis így szol:
 Eelec (vgy mond) en, Nem a
 ka

III. VIGAZTALO SZAVA.

karom à bűnősnec halalat, Ha
 nem inkább hogy meg rerien
 az ő bűneből, es ellyen, *Ezech:*
 33. Mert könyörülő az WR,
 es igen iol rguó, *Psal: 119.* Iste
 mer: lo, es igaz az WR, Ennec
 okaert okrattyá az bűnőseket
 az vron. Oe vezérli az nyaua
 lyasokat igazan, Es tanyírtya
 az nyomorultakat az ő vtar.
 Az WR N A C minden vtai lre
 galmassag es igaz mondas: A
 zoknac, kic az ő kőrefet es bi
 zonságtetelit meg őrizic.
 Añac okaert meg esmeruen te
 is à te bűnős voltodat, es à mi
 att igen melto ostorat Istennek:
 Mondgyad az sent Dauid Kí
 rallyal egyűtt: Igaz vagy W
 ram, es igaz à te íteled. *Psal:*
 119. Es Michas Prophetaua
 lis: El víselem az WR harag
 iat,

AZ ELSŐ RESZENEC

iat, mert vetkeztem ő neki.
 Mich: 7. Es kéry az W r lstené,
 hogy az ő szent Lelkenec alta-
 la tēritse meg az ő Aryái irgal-
 massaga ferint, fent Fiaert,
 Es elő veuen az Ieremias Pro-
 phetanac fiaiat, Ier: 31. mond-
 gyad: Tērits meg te W ram en-
 gemet, es meg tērec: Mert te
 vagy en lstenem. Es f. Dauid
 ual: Psal: 119. Tegy iol az te
 szolgadual, hogy elhelles, es
 meg őrizzem à te befēdider.
 Ismer: Es vigaszally meg en-
 gemet az en nyomorúsagoma-
 ban: Mert à te befēded meg es
 leuenit engemet. Ismer: Az te
 Irgalmassagod szerint eleue-
 nits meg engemet, es meg őri-
 zem à te szatadnac bizonyaga-
 terelit. Ismer: Mert soc az te
 irgalmassagid: W ram à te ite-
 lered

III. VIGAZTALO SZAVA.

leted ferint eleuenits meg en-
 gemet. Es Psal: 25. Az te Ne-
 uedert, W rā, legy kegyelmes
 az en hamissagomnac: Mert i-
 gen nagy. Mert en olyan va-
 gyoc, mint az el tēueledet iuh:
 Kerefd meg az te szolgadar:
 mert az te paranczolatidrol el-
 nem felerkeztem, Psalm: 119.
 Ha azt miueled, hogy elő fē à
 te bűneidet meg valod lsten
 előtt, es azokat iziued szerint
 meg vralod, es meg esmēred
 az lstenec azoc miat read va-
 lo melto haragiat es kemeny
 ostorat, Nagy kőnyebseger ve-
 szes magadnac belőle, mindē
 fele nyaualyadba: Es annac fe-
 lőtte kegyelmet es boczanator
 nyers azoknac az W r lstenrül,
 Es vegre az őrc eleteris birni
 fogsz az ő lsteni io volta es ir-
 gal-

AZ ELSŐ RESZENEC

galmaffaga ferint, kitégert mi
nekünk az ő fent Fia keduegr.

Igy czelekedet az Mauriti-
us Czaſzaris, à mikor egy Pho-
cas neuű Hadnagya, alnokul
maganac el foglaluan az Feie-
delemſeger, Mind feleſeger,
gyermeket ſeme lattara le va-
gatta előtte, es vtol ő magatis:
Az Iſtennec (bűne miatt valo)
nagy igaffagos bűnteretet be-
keleges fiwel tſuruen, es magat
Iſten előtt meg alazuan, Mon-
gyac, Hogy czac az Egben tea-
kintuen, azt mondra volna:
Igaz vagy Wram, es igaz à te
íteletedis. Mint ha mondana:
Noha az en íteletem ferint en-
nekem vgy tettic, hogy az en
ſolgam Phocas meltaſlan kepa-
pen czelekedic velem: De à te
igaz íteleted ferint, igen mel-
tan,

IIII. VIGAZTALO SZAVA.

tan, mert nyiluan meg érdem-
lettem.

NEGYEDIC VIGAZ-
TALO SZO.

Többet érdemlenc.

NEGYEDSZER gondold
meg, Hogy te Iſtentől ſockalis
többet érdemlettel, hogy nem
mint ez nyomoruſag. Sőt in-
kab vallanod kell, hogy ha Iſ-
ten minden ſele nyaualyar es
betegſegeris read ereztene, es
meg annac ſelőtte mindenne-
mű ideig valo bűnteretet borſa-
tana read, Hogy az, nem elege-
ge valo bűnteretes volna megis,
az te bűncidhöz kepeſt, Mert
meeg többre is meſtro volnal,
vgy mint à pokolra, őrdőc kar-
hozatra es kénra, mert te olly
bűnős vagy, hogy vgyan bűn-
ben

AZ ELSŐ RESZ ENEC

ben fogantattal, es születettel,
Psal: 51. Termeset ferint min-
den bűnre haylando vagy, Ge-
nes: 6. Sőt azon merő bűn va-
gy, es azért egyebet semir sem
érdemlenel, az öröcke való-
kinnal.

Azert ez mostani nyaualyad
nac felőtte, ha minden egyeb
ez világi nyaualyat read erezz
teneis, es vgy annyira meg la-
togatot volna nagy betegse-
geckel mint Lazari Luc: 16. es
f. lobot Job 2. hogy gyermeke-
segedről foguan mind egeft el-
redig, egy izegenyből poklos
ember volnal, kelyefeckel es e-
gyeb tested fogyarkozasual,
vagy rabsagual, vagy kir val-
lással: Mi volna ez megis az ör-
röc karhozathoz kepest? hol
ki mondhatatlan kín es gyö-
re

IIII. VIGAZTALO SZAVA.

redes leszen öröcke, a gonosz
lelki esmerettel egyetemben,
Matth: 22. 25. De miczoda ez
vilagi, amaz öröcke valohoz
kepest? Czac annyi lints, mint
egy Mak sem egy nagy Hegy
ellen, vagy mint egy czöp víz
volna az Tenger ellen. An-
nac okaert tñac mind merő ke-
gyelem, es Atyai irgalmassag,
hogy lsten ez világi nyaua-
lyackal sanyargar. De inkab
hogy egy tagodatis eppē had-
gya, vagy egy sem pillantásig
hagy elned, es hogy hirtelen el-
nem vest, mint regen ez vila-
got el vezte özön vízzel, Gen:
7. Sodomac kenykőues tűzzel
Gen: 19. Nadabot es Abihut az
Aaron fiait tűzzel emezte meg
Leuitic: 10. Korah, Darhant,
es Abiramot mindē hozza tar-

AZ ELSŐ RESZENEC

tozokkal, es azoknac minden-
féle marhaöccokkal egyetembe,
az földet kerfele szakasztuan
alartoc, eleuenen pokolra ala-
tábita, es az földet be burita:
kie rfac Moyses es Aaron (mint
Isten kepebeliec) ellen tamad-
tac vala. Es ismer azoc kiüül,
à kiker à föld el nyelte, Korah
ual együtt, Az Israel nepe kö-
zül, Tizen negy ezer es hee-
szaz embert czapas által vezte
el az WR, czac az miatt, hogy
az Korah &c. veszedelmert
Moyses es Aaron ellen morgo-
lodrac, Numer: 16. Ha azert az
WR Isten illy kemeny bünre-
teffel bünterte regen azokat, à
kie czac az ő kepebeli szolgac
ellen vétkeztekis: Menyüel
inkab meg érdemlertel te fáz-
for valo nagyob büntetést, ez
vi

IIII. VIGAZTALO SZAVA.

vilagi mindenféle nyaualya-
nal, mint ki egefeletredben ő
f. Felsege ellen izamralanszor
vétkeztel, à kiert méltan az ő
róc karhozatrais verhetne. De
ő fent Felsege, à mint f. Dauid
mondgya psal: 103. Nem cze-
lekedic mi velűnc az mi bűne-
inc ferint: Sem fizet minékűnc
à mi hamissaginc ferint. Mert
irgalmas es kegyelmes az WR:
Tűrő, es nagy iolteuő. Nofa
hár ez okaert legy töredelmes
es adgy hár az io Istenec,
hogy illyen kegyelmesen cze-
lekedic velűnc bűnöseckel. Es
mondgyad Ieremias Prophe-
taual egyetembe, Tren: 3. Czac
az ő io volta (vgy mond) az
Oka, hogy rellyesleguel véget
nem tett mi velűnc. Oe neki le-
gyen diczeret es hala adas,
mind öröcke, Amen.

AZ ELSŐ RESZENEC

Szükség az igaz töredelmes embernek, először ez első Tanúságoc szerint, az ő bűnös volta-ról gondolkodni, hogy igaz Pœnitentiat tarthasson. Immar az-zoc mellet igen drága Vigasztala-soc követhetőz.

OET OEDIC VIGAZA

TALO SZO.

Hiszem bűnöm boczanattyat.

Gondold meg ő I D SZ ER,
Hogy ígert legyen neked Isten kegyelme, bűnődnek boczanattyat, az ő szerelmes Fiaert
CHRISTVS Iesusert, Añ: 10.
Es örömezt elis akaria a te bű-néidet feleyneni, noha soc le-sgyen, Matth: 9. Mich: 7. Es te barátod es szerelmes Aryad a-kar lenni, Psal: 103. hogy ha-czac Christussal biztatod ma-ga-

V. VIGAZTALO SZAVA.

28
gadar Roman: 8. Mert így va-gyon meg írva Ezechielnel, E-zech: 33. Eelece, azt mond-gya az WR, Nem akarom az bűnősnec el vestet, hanē hogy meg tērien az ő bűneből, es el-lyen. Hogy pedig Isten it a bű-nőseknek halalarol es életiről szol, azzal az öröc életet tēri. Mert hogy ha tfac ez világ, ha-lalrol es életiről volna, hat nem lehetne allando ez igeret, mi-suel hogy vgyan meg kell az istentelennek halni, baror szin-ten meg tēriennis bűneből, E-zech: 18. Meg tēni pedig az bűnből, es azt vralni, semē nē egyeb: Hanem Isten előtt ma-gar bűnősnec esmerni, 1. 104: 1. pœnitentiat tartani, es bankod-ni az meg lett bűnön, es I E S V S Christusban hinni, Ioan: 3. 6.

C

Az

AZ ELSŐ RESZENEC

Az az, Hogy minden bizoal-
munkat czac az Christusban
vefűc, hogy nekűnc az Isten
Christusfert, könyörgesűnkre
kegyelmes lefen, es bűnűnkert
meg boczattya, Rom: 5. Gal: 3.
2. Corinb: 5. Ez vran penig kő-
uerkőzic az életnek megvalto-
zása, hogy külső keppen is iam
bórrá leitzen oztan az ember,
Eph: 4. Iger penig Isten it ez
mondásban, neked, es mindē
bűnőseknec, kic ő hozza ha-
iólnac, örőc életet, Ioan: 3. E-
zech: 18. Ki bizonyyara nagy
igeret, es vgyan hiheretlen az
emberi okossagnac. Hogy Isten
mi hozzanc bűnősekhöz, es
minden istentelenhöz, ez egeš
földnec kerek segeben kic vad-
nac, (kic noha ektelenül ver-
kez nec ellene, es sokfor harag-
rais

V. VIGAZTALO SZAVA.

rais indittyac,) ilyen akarats
ual legyen, hogy ezt meri mon-
dani: Hogy ő neki lemmi ked-
ue ninczen az bűnős halalahā.
Az az, örőmest akarna, Hogy
minden bűnős idűszűlne, es ő
hozza tərne, hogy ő is ne kefe-
riter nec, Igassaga ferint, el kar-
hoztatni őker. Miuel hogy az
emberi okosság nehezen hihe-
ti el: Azokaert Isten megis ef-
küsic rayta, Es azt mondgya:
Ezech: 33. Az melly igaz (vgy
mond) hogy élet en, olly i-
gan mondom, hogy semmi ked-
uem nints az bűnősnec halala-
ban, &c. Szent Peter Aposto-
lis ez fogadasat Istennec bizo-
nyítuan, 2. Pet: 3. mond: Ho-
szu ideiglen valo tűrest reszen
az WR mi erőttűnc, mikoron
nē akaria hogy valakic el vef-
C ij fe

AZ ELSŐ RESZENEC

fenec, hanem hogy mindene-
ket az életnek meg tobbitafara
vigyen &c. Ez igen nagy do-
log, Hogy az Isten mi erőttűnc
gonof emberekert, ilyen igen
nagyon (tudni illic) ő magara
eskűszic, Melly dolog, iele az
mi hozzanc rízza fiwból valo
nagy szerelmenec es nagy ke-
uanlaganac, hogy mi iduöz-
züllyűnc. Mint ha azt mon-
dana: Im hol (vgy mond) ho-
gy nyíluabban meg esmerhes-
tetec, hogy io akarotoc legyec,
es hogy igen keuannam hogy
hínnetec ennekem: Annac oka-
ert im nem tsac szoual ígerem,
hanem en magamatis Zalogs-
ban verem tinekrec, mert nin-
czen semmi nagyob, kit zalog-
ban verhetnec tinekrec, en ma-
gamnal: Az melly igaz hogy
élec,

V. VIGAZTALO SZAVA.

30
élec, es hogy Isten vagyoc, Ba-
tor ha meg nem rartom tinek-
rec az mit ígertem, hát nem a-
karoc Isten touab lennem. No
azert, vallyon mit érdemlene
az az ember, à ki Istent ezben
meg hazudrolna? Meg hazud-
tolyac penig őtet mindnyaian
azoc, kic ő neki nem hisznec,
kiert elis karhoznac, Mar: 16.
mert mikor Isten ezt mongya,
Az melly igaz (vgy mond,)
hogy en élec: Binten vgy nem
akarom az bűnősnec el vefret,
hanem hogy meg tērien az ő
bűneből, es ellyen. Te pedig
ollyankor te magadban eszt
mondanad: Nem híhetē (vgy
mond) hogy Isten engemet il-
met hozza fogadgyon, ha bin-
ten meg tērekis. A mint Cain-
is monda Gen:4. Ez ketelkedes
C ij sem-

AZ ELSŐ RESZENEC

feml nē egyeb, hanem mint ha
 asz mondanad, hogy hazud az
 Isten, kitől oltalmazzon meg
 ő f. fellege beűnket. Mert az
 Isten nem hazud, *Malach: 3.*
 Hanem inkább emlekezzel meg
 az wr Christushoz drága mon-
 dasarol, *Mar: 2.* Nem azért iős-
 tem, hogy azokat hiwiam poe-
 nitentiára, à kic igazaknak ite-
 lic magokat, hanem azokat, az
 kic bűnőseknek. Es sz, *Mathe-*
nalis mond, *Matth: 11.* Iőueret
 ide en hozzam mindnyáian,
 valakic, faradua es terhelue
 vartoc, es en meg nyugorlac
 tireket. Vegyerec fel ti reatoc
 az en igamat, es tanullyatoc en
 rülem, hogy kegyelmes legyec
 es alazaros fiu, es nyugodal-
 mar lőlree az ti lelketeknek,
 Mert az en igam hafnos, es az
 en terhem könyű. No

V. VIGAZTALO SZAVA.

No nallyunc azokaert meg
 tőb Vigasztalo mondasokatis,
 melfben neked es minden bű-
 nőseknekis, az őrc élet es bűn
 boczanat nyuytatoc. Mint *1o^a*
an: 3. Vgy sereze az Isten ez vi-
 lagot, (az az, ez vilagban va-
 lo minden embereket) Hogy
 az ő egyetlen egy FIAT ada-
 rōtte, hogy minden à ki ő ben
 ne hiszen, el ne vezzen: hanem
 őrcōke ellyen. It ez monda-
 ban ismet hallod, Hogy Isten
 mind azokat kic Christusban
 hisz, bűnőkert el nem akar-
 ia őket vezteni, hanem inkább,
 hogy életet legyen. Szent la-
 nolis ezert bizonyitya *1. 1o^a: 4.*
 monduan: Ezben jelent meg
 az Istennec szerelme mi hoz-
 zanc, Hogy az ő egyetlen egy
 FIAT boczatta ez vilagra, ho-

AZ ELSŐ RESZENEC

gy ellyűnc ő általa. Ezben va-
gyon a szereter, nem hogy mi
izeretűc legyen az Isten, ha-
nem hogy ő szereter legyen
minket, es el boczatra az ő Fi-
at, hogy az mi bűnűnkert en-
geztelő lenne. Mond f. Pális
Roman: 5. Aianlya kediglen mi
nekűnc az Isten, az ő mi hoz-
zanc való szerelmer, ezzel: Ho-
gy mikoron meg bűnűsec vol-
nanc, az CHRISTVS mi erő-
tűnc hala meg, Annac okaert
sokat inkább meg menekedűnc
az haragtul ő általa, meg iga-
zultatuan az ő Vreuel, &c.
Ismert mond Col: 2. Tűs miko-
ron meg holtaroc volna az ti
bűneiteknek, es testeteknek mi-
atta, melly körül meteletlen
vala, ő vele egyetembe (a Chri-
stussal) meg eleuenite, meg bo-
czat

V. VIGAZTALO SZAVA.

32
czatuan nekűnc minden bűne
inket, es el veue az mi ellenűnc
valo keze irast, melly ellenűnc
vala minekűnc, a Törueynec
paranczolatinae általa, es azt
el veue közzűlűnc, es a Kerezt
fihoz szegeze, es az pokolbeli
hatalmas Feiedelmeket meg
foztuan, mindeneknek lattara
győzedelmet vőn azokrol, ő
maganac általa. Szent Peteris
igy ízol, Act: 10. Minden
Prophetac (vgy mond) bizon-
sagot tes nec ez Christus felől,
Hogy az ő Neueben bűn bot-
sanattyar vegyenec mindnya-
ian azoc, a kik ő benne his nec.
Hogy ha peniglen te ertzed te
magadban, hogy te egy bűnűs
ember vagy, es hogy sokszor
az te WRADAT Istenedet, es
szerelmes Teremtődet, a te bű-

C v ne

AZ ELSŐ RÉSZENEC

neiduel meg haragitottad.
 Melly czelekedetuel minden-
 fele ez vilagi es öröcke valo
 bűntereft meg érdemlettel: Ez
 zeket hogy ha érzed, (az mint
 mondam,) magadban, hát fi-
 ued ferint meg vraluā a bűnt,
 fannyad, bannyad, es vallyad
 hogy nem iol czelekedtel. Az
 mietec az Bethulia varosbeli-
 ekis, midőn Holofernes reaioc
 fallorta volna a varost, es val-
 last reuen az ő hamissagokrol,
 mondanac: Vekerztűnc az mi
 Aryainckal, hamissan rseleked
 tűnc: es istentelenül eltűnc, De
 teirgalmas vagy, azert kő-
 nyörülly mi raytunc, &c. 1u-
 dith 7. Es mint a Tekozlo fu-
 is czelekedec, Luc: 15. holott
 így szol: Aryam, vekerztem az
 Meny ellen, este ellened, &c.

Sz:Pe-

V. VIGAZTALO SZAVA.

Sz. Peteris haromszor egy mas
 vran meg tagaduan az Vrat,
 keferuelen siratta bűnt, Mat:
 26. es a több hiuekis, az ő bű-
 nōken bankoduan, azt tellyes
 fiwel vtaltac, es annac bozsa-
 nattyaert esedeztec, kīr megis
 nyertec. Teis azert a te bűned
 miatt ne essel ketsegbē, hanem
 biztalsd magadat ez fele pelda-
 iokual a regi fenteknec, es dra-
 ga vigasztalo igeretiucl lstenec
 es semmit ne ketelkedgyel ez-
 ben, hogy lsten neked kegyel-
 mes leszen, Mert az lsten nem
 vgy haragfic mint az ember,
 hogy magat meg engesztelni
 nē hadna, Iudith 8. azert a te kő-
 nyörgesedre nekedis meg bo-
 czatty minden bűnedet, czac
 az IESVS CHRISIVS ked-
 ueert, Ephes: 1. es így bizony
 C VI ke-

AZ ELSŐ RESZENEC

kegyelmes Istened lefenn neked
mindenkoron menyekben. I.
Timoth: 1. Kinc io voltat a-
ianluā Dáuid Pſal: 103. mond:
Irgalmas es kegyelmes az W r,
Tűrő es nagy io! tſuő. Nem
feddő dic mindenha: haragot
sem tart mind öröcke. Nem
czelekedic mi velűnc à mi bű-
nűnc ſzerint: Sem fizet mine-
kűnc à mi hamislaginc ſerint.
Mert az menyuel magasb
(vgy mond) à Meny az föld-
nél: annyiul meg haladgya
az ő Kegyelmeſſege azokar, à
kic ötret ſelic. Melly meſſze
az Nap kelet az Nap nyugar-
tul: olly meſſze tauoztatya tū
lőnc à mi bűneinket. Mikep-
pen az Arya könyörűl az fia-
kon: így könyörűl az W r a-
zokon, kik ötret ſelic. Mert ő
tud

V. VIGAZTALO SZAVA.

tudgya, minemű alkotmany
legyűnc: meg emlekezie arról,
hogy por vagyunc. ſmet: Az
W r nac kegyelmeſſege mind
öröckön öröcke azokon, kik
ötret ſelic: Es az ő Igaffaga mag-
zatyokrol magzatyokra. It
vedd eſedben, kiker keduel-
lyen az Iſten, tudni illic, min-
den Pœnitentia rarto bűnő ſe-
ket, kik nec kőzibe famlaly te-
is magadar. De hogy inkább
meg bizonyoſul, Hogy ez ſele
kegyes iſgereti Iſtennec te read-
is nſz nec. Annac okaert meg
emlekezzel az w r I es v s Chri-
ſtus nac vgső paranczolatya-
rol, Matth: 28. Es hozzaſo: (az
ő Tanyituanhoz) járuluan az
I es v s, ſzola ő nekic, eſzt
monduan: Minden haralom
ennekem adator, az Menyben,

C vñ es

AZ ELSŐ RESZENEC

es a földön. Annac okaert men-
nyetec el, es tanyitlatoc mindē
nepeket, es kereztellyeket meg
ōket, Aryanac, es a Fiunac, es a
fent Leleknece Neueben, &c.
Es Mar: 16. Mennyetec el mind
ez egeſ vilagra, es predikal-
lyatoc az Euangeliomot min-
den teremtet allarnac. Valaki
hiſen es meg kereſtelkedic, id-
uōzúl. A ki kedig nem hiſen,
el karhozic. Ez igekbē hallod
hogy CHRISTVS WRVNC
azt paranczollya az ō Tanyit-
uaninac, Hogy mind ez ſzeles
vilagon valo teremtet allarnac
(az az, mindē embereknece, kic
kōzzúl reged ſem rekeſzt ki,)
predikallyanac az Euangelio-
mot, az az, ōruenderes izene-
tet, kibe minden Poenitentia
tarto bűnōſeknece, bűnōc bo-
czaſ

V. VIGAZTALO SZAVA.

czanattya hirdettetie, valakic
meg kereztelkeduen, azt ma-
gokhoz erōs hituel kapczol-
lyac. Teis azert meg emle-
kezzel az te Kereſztſegedrōl,
Hogy meg kereztelkedtel, A-
ryanac, Fiunac, es ſ. Leleknece
neuebē, Mar: 16. Es nē valamē
embernece neueben. A mint ſ.
Pal mond az Corinthusbelieka-
nece, ſeduen ōket verſengefeke-
ert, 1. Cor: 1. Pal ſeſiterette ti es
rōtteretē auagy Pal neuebe ke-
reztelkedtetek meg. Halar a-
doc az Iſtennec, hogy ſenkit nē
kereztelte kōzzūlterec, hanem
czac Crifpuſt es Gauiuſt: hogy
valaki ne mondana, Hogy az
en neuembe kereztelte legyen.
Melly kereztſegben neked, es
minden embernece, az Iſten az
ō ſ. Lelket adgya Zalogul,
A cē:

AZ ELSŐ RESZENEC

Aktor: 19. Kiról f. Pal így fol:
 1. Corin: 12. Mindnyaian egy
 Leleknec általa keresztelked-
 tunc meg, hogy egy Test legy-
 űnc, akár Sido, akár Görög-
 gőc, akár folgac, es akár sza-
 badosoc legyűnc, &c. Es Chri-
 stusfert fiaua fogador tegeder,
 Kit f. Pal így bizonyít, Gal: 3.
 Mert valamenyin meg kereszt-
 telkedtetec, mindnyaian az
 Christust ölrőztetec fel: It nin-
 czen Sido, nintsen Görög, nin-
 czen folga, nintsen szabados,
 nintsen firiu, sem afonyi allar.
 Mert ti minnyaian egyec vad-
 roc az Christus Iesusba, hogy
 ha kedig Christuse vadroc, re-
 har Abrahamnac magzatijs,
 es az ígeret szerint örökösőc.
 Ísmer Tit: 3. mond: De minéc
 vtanna az mi I D V Ö Z I R Ö
 Iste

V. VIGAZ TALO SZAVA.

Istenünk nec io volta, es az em-
 berekhöz való szerelme meg
 ielent volna, Nem az meg iga-
 zulasnac czelekedetieert, mel-
 lyeket mi teszűnc vala, Hanem
 az ő irgalmassaga ferint idős-
 zite minket, Az wjonnan va-
 lo születes nec főrdie által, es a
 bent Leleknec meg wjrasanac
 általa, kit nagy bőwseguel ki-
 ontá mi reanc, à I E S U S Chri-
 stusnac à mi Iduőzitenknec al-
 tala, Hogy az ő Kegyelmeles-
 geből meg igazuluan, örökös-
 si legyűnc az örök élet nec, re-
 menleg ferint, Bizony ez be-
 szed. Touabba meg emle-
 kezzel, Hogy az te bűneidről,
 Istennec gyakorra vallast ret-
 tel, Es az Egyhazi szőmelyről
 azokrol oldozatott kerted, es
 vőtted, Mellyet az WR Chri-
 stus

AZ ELSŐ RÉSZENEC

stus az mi romlot voltunkar
latuan, a Kerezyeni Anya fent
Egyhaznac hadra, minekűnc
bűnös embereknek vigasztala-
sára, es hafnara: Vgy, hogy ne
ezac az Egyhazi főmelynec,
hanem egyéb Kerezyen em-
bernekis hatalma legyen (az
időnec mi volta es fűkfege fe-
rint,) bűnt meg bocsarani, es
azt meg tartani, az Meny or-
szágot be zárni, es azt fel nyit-
ni, bizonyyal el hiuen annac
hatharo volta, hogy ha iol es
lendnec vele. Erről így szol-
f. Iános, Ioan: 20. I E S V S lehel-
uen az ő Tanyituanira, mon-
da ő nekic: Vegyetec el a fent
Lelker, Valakiknec meg bor-
sattyaroc bűnőket, meg borsat-
tarnac ő nekic: Valakiknec
meg tartandgyaroc, meg tart-
ua

V. VIGAZTALO SZAVA.

ua vadnac. Szent Mathenal
Matth: 18. mond Christus W-
runc: Bizony mondom tinek-
tec, valamir ez földön meg kö-
tőzendő, meg kötőzue le-
főn Menyekbenis: Es valamir
ez földön meg oldozandó-
toc, Menyekbennis oldoz-
ua lefőn. Végezetre meg
emlekezzel arrólis, Hogy az
WR Vaczoraiahozis egy ni-
hanfor iarral legyen, es azt lel-
ki keppen hozza d vőtted, az
WR CHRISTVS NAC rende-
lese es paranczolatrya ferint,
Kibe teneked az ő Tester, en-
ned: es az ő Vgeret, innod ad-
gya, ezt monduan: Matth: 26.
Vegyetec el, egyetec, ez az en
Testem. Es: Igyaroc ezből min-
nyaian. Ez az en Vgerem, mell-
az wy Testamentomnac vere,
melly

AZ ELSŐ RESZENEC

melly főkakert ki ontatic, bű-
 nökne meg bocsanattyara.
Mar: 14. Luc: 22. Akaria az-
 ert az WR CHRISTVS az te
 hitedet ezzel meg erősíteni, fel-
 ramaztani, es vastagítani, ho-
 gy bizonynyara azrol meg el-
 merhessed, hogy te is egyike
 legy azoknac, kiket ő feres, es
 kikert ő az ő Testet halálra ad-
 ta, es az ő Vércet ki ontotta az
 Kereztfa, *Col: 1. Ephes: 1. 2.*
Gal: 3. Imhol immar, így nem
 czac hallod, hanem larod es
 érzedis, es vgyan meg tapasz-
 talharod, Hogy Mennyekben
 CHRISTVS kedueiert, neked
 kegyelmes Istened, es Aryad va-
 gyon, *Luc: 6.* vallyon mit akar-
 imar többet? No azert, tűy
 es biztráld magadat, az Isten
 Kegyelemuel, melly neked
 Chris

V. VIGAZTALO SZAVA.

38

Christus által ígerteter. Es
 mondgyad ezt te magadban,
 sz: Daidnac Psalmula ferint:
 Hogy ha fínten nalunc fóc az
 bűn, vgyan több azert Istennel
 az kegyelem. Mert nagy mind
 az egig az Wnacio volta: es
 az ő hitsege mind az felhőig
 fr, *Psalm: 57. 108.* Melly, min-
 den reguel meg wijul felő-
 tunc, *Tren: 3.* Tehat ha egye-
 sb minden el vesneis, es te ma-
 gad vgyan meg égnélis, Am-
 hagy iarianac ezec, czac ma-
 radgyon meg az Istennel io
 kedue rayrad. Azert mond-
 gyad à fent Pallal: *Roman: 8.*
 Az Istennel ferelmetül miczo-
 da fakazthatna el: Tömlörze,
 fegyvere, fegyenysége, gyal-
 zare, auagy az halál? Mint ha
 mondana: bizony semmi nem,
 Az

AZ ELSŐ RESZENEC

A mint Psal: 73. vagon meg
írva, kit mondgy el te is: Hát
vagy en velem, semmit nem
gondolok sem Mennyuel, sem
földuel. Mikoron meg fogyas-
kozik mind testem, s mind lel-
kem; mind az által, te vagy ó-
róc WR I s r e n, az en litem
nec bizodalma, es az en refem.
Ismet Psal: 23. Es ha valaha ta-
randoc a halálnac arnyekana-
völgyeben is, nem félec ve-
delemül: Mert te vagy en ve-
lem. Az te vesőd es az te pal-
tad: azoc vigaztálnac enges-
met. Te kefités! Azalt en előt-
tem ellenséginneclattara: O-
layual kened meg az en leie-
mer: &c. Ismet Psal: 27. Az
WR en vilagoitom es meg fa-
baditom, kitül felnecc! Az WR
az en életemnecc erőssége: kitül
jhed-

V. VIGAZTALO SZAVA.

39
jednecc! Ismet Psal: 56. Nyil-
uan rudom ezt, Hogy lstenem
vagon. lstenbe bizom, kinec
igeiebe diczőkedem: Az WR
ba bizom, kinec beszedebe
gyönyörkedem. Bizom az
lstenbe: Nem félec! Mit tehet-
ne ennekem az ember? Az tē
fogadalid nalam vadnac, WR
lsten. Diczeretecfel fizetec te-
neked. Mert te meg menter-
red lelke mer az halálul, nyil-
uan az en labaimar esestül, ho-
gy tarhassac az lstennecc előtte,
az előknec vilagosságaba. Es
ismet Psal: 84. Seregeknecc W-
ra, Bodog ember az, az ki te-
benned bízic. WR lsten, Ne-
rauozzal el tőlem: Sies segitse-
gemre. Psal: 71.

HATODIC VIGAZ-
TALO SZO.

AZ ELSŐ RÉSZENEG

Soc hasznomra mielő az kevés
nyaualyat az Iſr.

HATODSZOR gondold
meg azis, Hogy ez mostani
Kerezted, vagy nyomorufa-
god, nem karodra, hanem na-
gy soc külömb külömb szép
hasznodra vagyon. Mint f. A-
gostonnis mondgya: Olly io
(vgy mond) az Isten, Hogy so-
ha nem engedne semmi olly go-
nozt törtinni, Hogy ha valami
jobbár nem akar na belőle fer-
zeni. Így föl penig fent Palis,
Roman: 8. Iol tudgyuc, Hogy
az Isten feretőknek, mindenec
iaukra szolgaltatnac,

No azért lassuc meg, Mire
legyen io az Kerezt, az az, Ez
világi nyaualyanac Mi haszna
legyen. Melly dolgot igen
fűkseg meg tudni: Es minden
nya-

VI. VIGAZTALO SZAVA.

40

nyaualyainkban, vigaztalas-
ert meg gondolni.

ELSŐ HASZNA: Emlekeze-
ter bennűnc az Kerezt, vagy a
nyaualya, az mi WRVNC, Te-
reműnc Istenűnkre, az mint
f. David Psalmusiból meg ter-
ezic, Mint Psal: 18. mond: Mi-
koron forogattatnanac enge-
met, segítsegi hiuan az Wrat,
es Istenemhöz kialtec, &E. Is-
met Psal: 86. Az en nyomoru-
sagomnac napian te hozdad ki
altoc, &E. Ismet Psal: 118. Az
nyomorusagban segítsegi hi-
uam az Wrat, &E. Es Psal: 77.
Az en nyomorusagomnac ide-
ien, meg keresem az Wrat, &E.
Mert ha mind elrig iol volna
dolgunc, hát meeg vgre Iste-
nűnkrolis tellyesseguel el felet
keznenc, es rickan, vagy soha
elűnk-

D

elűnk-

AZ ELSŐ RESZENEC

eszüünkben sem iutna inkább,
Prouerb: 30. De mikoron niha
 meg sanyargattarunc, haat az
 alral ok adatic előnkben, hogy
 ő rola gondolkodgyunc, *Psal: 18.*
 ő hozza folyamiunc, neki
 efedezzúnc, könyörögúnc, es
 fohazkodgyunc; *Psal: 130.*
2. Theff: 1. 1. Pet: 1.

M A S O D S Z O R eszüünkben
 iutattyá az mi bűneinket, mert
 egyéb keppen kicziny dolog-
 nac alitryuc az bűnt, es semmi-
 nec tudgyuc, mikor Isten ellen
 vetkezúnc, Nem hogy meg
 fannuc bannuc azt. De meg in-
 kab gyakran azé gondollyuc
 magunkban, hogy igen felő-
 te, es vgyan bűn nélkül való
 iamboroc vagyuc, minr amà
 Phariseus *Luc: 15.* De mikor
 valami ferenczetlenseg tama d

re

VI. VIGAZTALO SZAVA.

41

reanc, hár az alral Istenről va-
 lo gondolkodafra keszerite-
 rúnc, *Ecclef: 27.* hogy gondol-
 kodhasúnc ezen, Isten okacrt
 borfattya legyen Isten reanc
 az ielen való nyomorufagor.
 Ackoron iutnac oztan elűnk-
 be, mi modon it, es mi modon
 amot, vetkezúnc legyen, mint
 pelda arrol à Tekozio fiu, *Luc: 15.*
 Az ostor azért haraytunc
 nem volna, vgy poenitentia ne
 kül éinenc, az az, meg nē fane-
 nuc bannuc bűneinket, es czac
 bűnben beuernenc: Sanyargar
 azért, hogy reanc időien az io
 Kerezt, ki meg esmertesse ve-
 lúnc à bűnt, hogy gondolkod-
 gyunc rola, mint lehetsúnc fa-
 badofoc azoktul.

H A R M A D S Z O R tanyit az
 Kerezt erre is beűnkert, Hogy
 D ij rud-

AZ ELSŐ RESZENEC

rudgyuc mi hafna legyen az
Isten Igeienec, Tudni illic, ez:
Hogy minekűnc azbā bűnűnc
boczanartya hirdettetie, es az
Christusban valo hit által ő
rőc élet igertetie, *Ioan: 3. ingyē,*
az Istenecio kedueből, *Christu-*
susert, Rom: 6. Gal: 3. Eph: 2. 3.
2. Timoth: 1. Es az Kereszt-
segnec, kibeminker wijonnan
szült, es meg wijtor szent Lel-
kenecaltala, *Tit: 3. wy es istenes*
életnek köuereferē. Es az WR
Vaczoraianakis, mellyben mi-
nekűnc az WR az ő draga Tes-
ter es Vēret peczerül adgya,
arrol: Hogy az ő halalaua bo-
fanator nyert legyen mind ez
egef vilag bűnenec, *1. Ioā: 1. 2.*
Roman: 3. 5. Es azoc melly
igen fűkfegefec legyenec min-
den embereknek iduőffegere,
meg

VI. VIGAZ TALOSZAVA.

meg tettzie az WR Christus
fauabol, *Mar: 16.* Menyetec el
(vgy mond) mind ez egef vi-
lagra, predikallyatoc az Euan-
geliomot minden teremtet al-
larnac, valaki hifen, es Meg ke-
reztelkedie, az, iduőzöl, &c.
Es *Matth: 26* mond: Vegyetec
el, s egyetec, ez az en Testem,
Es: lgyaroc ezből (vgy mond)
mindnyaian. Ez az en Vērem,
melly az Wy Testamentom-
nac vēre: Melly sokakert ki on-
ratic, Bűnőknec meg botfana-
ryara. Ezeknek nemes es dra-
ga hafznat becűlterē velűnc
az nyaualya, hogy azokbol ke-
feritessűnc vigaztalast keresni
magunknac, mindennēmű ne-
hesseginkben, &c.

Merr egyēb keppen rfac na-
por famlalnanc, es az Isten ige-
D ij iet,

AZ ELSŐ RESZENEC

iet, Sacramentomít nem be-
czűlnuc: De vgyan az is vel-
nuc, hogy semmire nem kelle-
ne nekűnc, Es hogy semmi olly
dolog nints, ki nélkül inkább
el lehetnenc, minl az Predika-
tio es Sacramentomoc nélkül.
Meg tertzic ez, az Noah ideice
beliek nec istentelē életből, kik
az Isten igeiet, es aħnac fenye-
getet semminēc tartuan, go-
noszul viselic vala életeket az
WR előt, ki miatt őzön víz-
zel el vezte őket, Gen: 7. De az
nyaualyaban meg tanullyuc,
Mire legyen io az ő Törvény,
es az Tiz paranczolat, Es mi
modon elherűnc az vigasztalo
mondasokkal, Mellyec az Isten
Kegyelmeről, Bűn boczanar-
ról, es a mi lelkűnk nec lduős-
segeről vadnac: Kiről f. Pal
azt

VI. VIGAZTALO SZAVA.

43
azt mondgya, Roman: 15. Ho-
gy a mi tanusagunkra irattat-
tac meg, hogy az bekefeguel
valo türesnec, es a fent iralok-
nac vigasztalásoknac altala, io
remenlegűnc legyen. Ackor
erezűnc meg oztan, melly erős
es draga dolog legyen az Isten
IGEIE: Mellyer f. Palis Isten-
nec ereienec mond, Roman: 1.
I. Corinth: 1. 2. Ackor lattyuc
oztan meg, melly igen szűksé-
ges volna, hogy ha f. David
mondasa ferint, Psal: 1. Mind
éjél s mind nappal, Sőt min-
den oraban is gyönyörűseguel
forgarnuc es hallanuc az Isten
igeiet. Ackor oztan nem lehe-
rűnc semmi keppen nala nél-
kül, es nem telherűnc bē vele,
es vgyan ereszűnc, hogy az I-
sten igeie, houa rouab mind
D iij iob,

AZ ELSŐ RESZENEC

iob, kiről pelda amà sokaság,
 Mar:8. Mert vgyan meg kereszt-
 zűc, melly edes az ő vigazta-
 lás, kir David minden kints fe-
 lőrt magatzal, Psal: 119. A-
 zonkeppen, melly hasznos es
 melly bátorságos dolog legyē
 a mi Keresztsegünkis: es az W R
 Vaczoraianac gyakran hoz-
 zanc valo vetele. Annac oka-
 ert a mint Esaiás Prophetanal-
 is vagyon írva, Esa: 28. Igaz:
 hogy az vesződés értelmet ad.
 Így tanyit pedig fent Davidis
 Psal: 119. Io ennekem Wram
 (vgy mond) miért hogy meg
 alaztal engemet, hogy meg ta-
 nullyam az te ferezendet. An-
 nac okaert ezből immar meg
 értheted, Hogy az Kereszt az
 Christus Oskolaia, mellyben
 neha Istenünkrol be viterűnc,
 ki-

VI. VIGAZTALO SZAVA.

44

kiben egy nap rőbber tanu-
 lunc, mint masutt egesz czen-
 deig.

NEGYEDSZER tanit min-
 ker a Kereszt meg esmerni, mi-
 nemű io hitűec legyűnc. Mert
 mi magunc sem tudgyuc ad-
 dig, melly erős hitűec legy-
 űnc, miglen kísirter nekül va-
 gyunc. Iol lehet mi vgyan azt
 vellyűc, hogy iol híűűnc. De
 mikor valami nyaualya törté-
 nit, akkor oztan meg esmeriűc
 mi modon hígyűnc: Ackor of-
 can nincz sem hit ielen, es tel-
 lyessguel kersegeben akarunc
 elni ollyankor: Kiualtkeppen
 mikor Istenis nem hamar hal-
 lya meg kialtasunkar, es nemis
 legit meg mindgyarast: Ackor
 oztan azt vellyűc, hogy nin-
 czen Isten Mennyországban,
 D v vagy

AZ ELSŐ RESZENEC

vagy pedig semmi erő, irgal-
masság, és igazság nincs ő benne.
Imhol nézhetse, nemde
iol murattyae meg minemű hi-
tűe legyen? Bizony az nya-
ualyába lattzic meg mint bi-
zol az Istenbe. Oh: hadd ta-
nulluc meg iobbá tehát, mert
egyeb keppen mind el men-
nenc benne, es vgyan azt vél-
nűc, hogy vgyan igen iol hi-
tűnc: Es vgy nem tudnuc el
mondani az WR CHRISTVS
Tanyituanival, *Matth: 17. Luc:*
18. Wram szaporits hitűnket
nekűnc. Es amaz fegeny meg
keseredet Aryaual, kinec fiar
az gonof feller gyermekle-
rűl fogva bantya vala, *Mar: 9.*
Wram segits az en hitetlen-
segeben. Boczartya azert az
WR Isten az io keresztet reanc,
hogy

VI. VIGAZTALO SZAVA.

hogy batrac es lelki keueyec
ne legyen, erős hitűnkben bi-
zakoduan, Hogy mikor rea
kellűnc az probara, vgy ne iar
iunc mint Peter, *Matth: 26.*
Erre int minket *f. Palis, 1. Co-*
rinth: 10. monduan: Az ki la-
ratic ő maganac erőssen allani,
meg lassa, hogy el ne essc. Te-
hat mijs meg gondoluan rom-
lot termesetűnk nec miuoltat,
fellyűc az WR Isten, es kerűc
hogy kísirtetbe ne vígyen mīn-
ket, hanem kegyelmesen sza-
baditfa meg minden gonof-
tul, *Matth: 6.* Hakedig ő neki
ionac tertzic, hogy meg rostala-
rassunc hitűnkben, az mi ia-
wunkra forditfa azt, es *f. Lel-*
kenec alrala, *CHRISTVS* keda-
uejert, az ő mi hozzanc valo
nagy híwleге ferint, adgyon
D vi erőc

AZ ELSŐ RESZENEC

erőt rea, hogy el viselhefszic.

1. Cor: 10.

O E I Ö D S Z E R tanyit min-
ket az Kereszt imadkozni, es
lstenhöz folyamni, es csak ő
nala segítseget keresni imadsa-
gunc által, Matth: 4. Christus
neueben, kinec kedueiert me-
gis halgattatunc, Ioan: 16. mert
Christus ő maga így fol, Luc:
11. es Matth: 7. Kérjetez, es meg
adatik tinekrec, &c. De mi ke-
ués gondor viselűnc akkor az
imadsagra, mikor iol vagyon
dolgunc, es rellyesszeguel elis
felekezne nenc rola, Hogy ha az
io lstenül fanyarusag által rea-
nem vonatnanc. A mint ez
meg tettezic fi. Daudnac imez
Piálmusabol, Psal: 18. Miko-
ron forongattananc enge-
met, segítsegül hiuam az wrat,
es

VI. VIGAZTALO SZAVA.

es lstenemhöz kialtec, &c.

lsmet Psal: 55. Halgatsd meg
W R lsten az en imadlagomar:
es meg ne vessed könyörgese-
met. Forduly hozzam! es hal-
gats meg engemet mikor iay-
garoc imadlagomba, es nyug-
haratlan vagyoc. Az en fiuem
rezket en bennem: es az halal-
nac rőttegesi el leptec engemet.
Felelem es nedseg iötrec ream:
es reműles szállot en ream, &c.

Es a mint Esaiás Propheta-
nalis megvagyon írva, Esa: 26.
Wram, nyaualyaiookban kial-
nac (vgy mond) hozzad. Mi-
kor meg vesszed őket, akkor
kialtnac nagy keseruesen hoz-
zad, finten vgy mint egy ne-
hezkes afonyi allat, mikor az
fülesnec ideie vagyon, es kin-
nyai miatt iaygat nagy faydal-
D vij mi-

AZ ELSŐ RESZENEC

miban: Színten így vagyon
 WRAM nekünkis te előtted
 dolgunc. Ez fele peldakar
 egy nehanyat találni az Ísrael
 Birakrol való könywben: Az
 Ísrael nepe mint vettekzet le-
 gyen nagy sokszor az Isten el-
 len, az bekefeleges ideienec ko-
 ran, kiert midőn ostoroztat-
 nanac, ollyankor buzgo fiwel
 imarkoztat meg fabadulafert,
 de az vitan ísmer hamar el fe-
 lerkeztet róla. Mint az Athni-
 el, Gedeon, Iephrah, es Simfon
 által való meg fabadulafoc ve-
 tan, ísmer wíjionnan vettekzet
 az WR ellen, kiert ísmer nya-
 ualyat erezte reaioc, Iudic: 3.
 6. 7. 11. 13. 19. &c. Es így vn-
 ralan vntalan az alral fokrat-
 ták az WR Isten gyakran va-
 lo imadkozafra; vgy czeleke-
 szic

VI. VIGAZTALO SZAVA.

Ísic ez mai napis mi velűnc, foc
 famtalan hafnunkra.

HATODSZOR meg rár-
 toztat minket az Kerezt foc fe-
 le bűnökről, hol egyeb keppē
 semiz nem gondolnanc az vct-
 kezessel, kire Termeszet ferint
 igen haylandoc vagyunc, Gen:
 7. mint az föld hol mi gaz fű-
 nec neutelesre, Gen: 3. kinec pal-
 lera à Saran, ki (ha ellene nem
 vigyazunc,) egy bűnt à másik-
 ra lozza, kiről peldanc Dauid
 2. Reg: 11. ki az Bathsebaual,
 Vrias feleségeuel való paraz-
 nalkodafa vitan, annac feriet,
 az iambor Vriast, meg ölette
 fep biny alatt, leucler külduen
 tūle loabnac az ő Hadnagya-
 nac: mellyben azt irta neki,
 hogy Vriast à hartznac leg ke-
 menyb helyre allatuan, ő ma-
 ga

AZ ELSŐ RESZENEC

ga nepeftül hátra adgyon, hogy az Vrias egyedül ott marad uá, le vagarratfec, hogy ő Barth sebar maganac feleségül vehesse. Melly bűnben, azt vélem, Dávid sem esett volna, ha valami olly nehez Kereszt vagy nyaualya volt volna rayta, ki az ő hituan vendéget, (a mint Nathan Propheta annac nevezte azt, 2. Reg: 12.) az buia keuanfagor meg enhiterte volna benne. Az mint amà köz példában szokrac mondani: Az véső rešen io gyermeket. Oztan, mi soha iamborbac nem vagyunc, mint mikor nyaualya vagyon raytunc.

Mi végre boczassa kedig az Isten mi reanc az nyaualyat, oluafd meg ő. Palnac leuelebe, 1. Corinth: 11. holott így szól:
Bűn

VI. VIGAZTALO SZAVA.

Bűntetterűnc ez végre az Wratul, hogy ez világualegyütt el ne karhózzunc. Es ilmet azt mondgya, 2. Corinth: 12. Hogy meg ne keuelyedgyem (vgy mond) az magassagos meg lenessel, adatot ennekem egy őztön, (tudni illic) az Satanac angyala, ki ököllel verien engemer, hogy el ne bizzam magamot.

Igy szól ő. Dávidis, Psal: 119. Minec előtte győtrődtetnem teuelgec vala: De most őrizem az te befedidet. Ez igaz, mert mikor Dávid nyaualya nélkül volt, mindenkor nagyot verkezet, 2. Reg: 11. 24. De mikor őis Kereztet viselt az valan, hogy őret Saul Kiraly üldözte, 1. Reg: 21. 22. 23. 24. 26. vagy Ablalom az fia kerget

AZ ELSŐ RESZENEC

gette, 2. Reg: 15. 16. 17. 18.
 olyankor ő is iambor volt, es
 forgalmatoson imadkozott.
 Ilyen keppen vagyon mine-
 künkis dolgunc, mikor soka-
 ig iol vagyon dolgunc, es czac
 nyugodalomban élunc, acko-
 ron meg keuleyefunc, meg v-
 tallyuc mind lsten, es az ő i-
 geiet, es az emberek etis, es in-
 gyen nem tudgyuc mit kell
 miuelnunc, az kedwunc ferint
 valo akarar miatt, minden ror-
 teges nélkül verkezuen: Es of-
 tan annyira igazan meg erdem-
 lyuc az lstenec haragiat, hogy
 vegre czac reancsem nezhet,
 mint Cain aldozattyara, sem
 akara nezní, Gen: 4. ezt monda
 uan ő neki: Nemde így va-
 gyone? Mikor iambor vagy,
 hat keduefis vagy akkor. Ha
 ke-

VI. VIGAZTALO SZAVA.

kediglen iambor nem vagy,
 hat a te bűnöd nyugfic az Ay-
 ró előtt. De te ne engedgy az
 ő akarattyanac, hanem te w-
 ralkodgyal ő rayta. Ez igec-
 kel arra interunc az WR lsten-
 tül, hogy iamborul esistene-
 sen visellyunc életunker, es fan-
 fandeckal valo bűnrül oyíuc
 magunkat, wralkoduan azon,
 kinec Aryai kegyes írelet ha-
 nem fogadgyuc, vegre az soc-
 sabadtagbeli bűn miatt, meg
 kell büntetni telfesseguel ben-
 nunker. De oh ki igen nehez,
 az io szerenczet el viselni, az
 egyenes es iambor erköltsel:
 Mert nyiluan vastag faraknac
 kell azoknac lenni, az mellyec
 io napokat bekefeguel el visel-
 hetic. Az mint kőz keppen
 mondani szoktac: Az Szamar
 vgy

AZ ELSŐ RESZENEC

(vgy mond) nem rúrheti el az
ionapokat, az az, mikoron ke-
ueren rattyac: Mert mikor iol
vayon dolga, haaz az legre
megyen rantzolni, Es ott ad-
dig fekdőczel, hogy czac mu-
latlagbanis kettő fegő a farat.
Igy az Istenis mikor lattyá, ho-
gy a Szamar, az az, Az o A-
dam, a mi testűnc vgrűnc, igen
erős fáiuvá akarna lenni, vgy,
hogy nē akarna magat túlőnc
meg zabolaztatni, ki miatt mi
valami veszedelemben vagy
kírban iutnanc, azokaert tē
ő ozran az Szamar hatara egy
meg rőltet Sakor, mellyer vi-
felnie kell, (tudni illic, az io es
hasznos Kereztet,) es iol meg
paltzazza, mellē el mullattya
az rantzot, es nem kell ozran
felni semmire, hogy valami
nyaz

VI. VIGAZTALO SZAVA.

nyaualya törtinnyec: Igy soc
bűnőker nem czelekefűnc mi
ollyankor, mellyeker egyeb
keppen meg czelekednenc, es
igy szepen mindenkor meg
maradunc, az Isteni felelembē,
es az Istenec Kegyelmeben,
ki nekűnc adator es igerteter,
az Christusban valo hit alral,
Gal: 4. Mellyer bizonynal kő-
uetni fog az őrdőc clet, es bo-
doglag, 1. Pet: 1. ki sockal fel-
lyul haladgya a mi kereztűn-
ker, Rom: 8.

HELEDSEZ ranyit min-
ker a Kerezt vagy haborusag,
erreis: Hogy mi az mi remen-
segűnker es bizodal munkat,
ne hehezre fűnc valami el mu-
lando ez vilagi dologban, Ha-
nem czac egyedül az élő Isten-
ben. Ki bizonynal megis se-
giti

AZ ELSŐ RÉSZENEC

gíri, es minden háborúsfagból
ki menti az ő benne bízokat.
Ezt ſ. Dauid így bizonyítja,
Pfal: 22. A mi Atyánc te ben-
ned bíztaac, mondom ben-
ned bíztaac, es meg szabadí-
tottad őket. Te hozzád kial-
tortaac, es meg menekettenec:
biztaac te benned, es meg né-
szegyenűltenec. Annac oka-
ert mijs czac az WR lstenben,
bizzunc ollyankor, mikor kü-
lőmben vagyón dol'gunc, ho-
gy nem mint remenlettűc vol-
na. Es ne ez világi el mulando
dol'gokba, Mint: kazdag-
gunkban, erőnkbe, barátunk-
ban, aryankfiaiban, emberek-
nec hozzanc valo io akaratok-
ban, edes magzarinokban, vagy
egyeb ez fele el enyefő dol-
gokban, kic hamar el mulnac,
es

VI. VIGAZTALO SZAVA.

es semmiue lefűnc. Es főuen-
re hazar ne epítsűc Matth: 7.
hogy meg ne czalatraffunc re-
mensegűnkben, Hanem ez vi-
lagual, es minden rayra valoc-
kal mint bizonytalanual, vgy
ellyűnc;

NYOLITZAD SZOR tanyít
minket az Kerezt meg esmer-
ni, Hogy mi it ez vilagon tñac
nyaualyaban, es keferűsegnec
völgyeben, a mi Első Atyanc
Adamnal, es Eva Anyanckal
tafirartunc Genef: 3. Holott ta-
lam ha mindenkor kedűnkre
elnenc, Hát talam afzr hinnűc,
hogy mi it az Mennyeke nec or-
fagaban vagyunc, Es el felet-
kezuen halando voltunkrol,
meg sem gondolnanc azt, Ho-
gy nints minekűnc it semí ma-
ra

AZ ELSŐ RESZENEC

radando varosunc, es nemis
tudgyuc mikor kellyen meg
halnunc, à mint erről így fol
Dauid, psal: 89. Kiczoda az
firiu, à ki el, es meg nem lar-
rya az halalt: Kiczoda szaba-
dittyá az ő lelket az koporfo-
nac markabol? Es psal: 39.
lelents meg Wram ennekem
az en végemet, es menyí legyē
az en napimnac fama. Hadd
ertsem meg, melly igen rövid
ideiű legyec. Ime egy tenge-
ni felelőgű terved az en napi-
mat, es az en életem olyan te-
előtred mint ha nem volna: Bi-
zonnyaba az egeű ember czac-
semmi, ez bizony így vagyon.
Es Salomon azt mondgya, Pro-
uerb: 27. Ne diczōkedgyel az
ho'napi napról: Mert nem tu-
dod mais mint leszen do'god.
Ki-

VI. VIGAZTALO SZAVA.

52

KILENTEZEDSZER tanit
minker vagyodni es fohasz-
kodni az mi igaz hazankban
az örök életben, es kétfecke te-
fen az meg halasra, 2. Corin: 5.
Pal így bizonyította, 2. Corin: 5.
Tudgyuc (vgymond) Hogy ha
ez hayleknac földből való ha-
zuncel tőretterendic, hogy az
Istentől meg építetett hazunc
vagyon, nem kézzel czinalt,
hanem öröcke való, mennyek-
ben. Es ohaytua váriuc, mig
ezbe fel őltőztetűnc: &c.

Ismer Phil: 1. ezt mondgya,
Keuanom ez testből való ki-
mulasomat, hogy à Christussal
együtt legyec. Szinten így fo-
hazkodunc mijs olyankor, mi
kor haborusagban vagyunc,
es gondolkoduan így tapolo-
dunc: Hogy ha az io Isten aka-

E rar

AZ ELSŐ RÉSZENEG

rattyá volna, haár kézsec vol-
nanc az ki mulafra, es keuan-
nukis, hogy az ltelet napia el
iőne, hogy valaha immar (az
mint à Mi Aryankbanis mon-
gyuc) fabadirarnanc meg min-
den gonoztul.

T I Z E D S Z E R, meg bizo-
nyosít minker, Hogy bizonyal
lsten fiaí es leanyi vagyunc. A
mint à fent Lelec Salomon al-
tal fol, *Proverb: 3.* Io fiam (vgy
mond) az W R N A C fegyelmet
meg ne vesd, es az ő büntetes
seben ne legy rűrhetetlen, mert
valakit az W R feret, meg sa-
nyargattya azt: es kedue től
ő neki azban, mint az Aryanac
az ő fiaban. Szent lobis
mond, *Job 5.* Ime, bodog em-
ber az, à ki az W R feddi, az-
ert ne vond meg magadat az
fel-

VI. VIGAZTALO SZAVA.

Fellegelne fegyelmetül. Mert
ő fert meg, es ismer bę kőti: ő
rontya ő fue, es az ő keze gy-
gyit ismer meg. Es fent Pal-
is így fol, *Hebr: 13.* Hogy ha
(vgy mond) büntetes nélkül
varroc, mellyben rebesse lette-
nec az lstenec minden fiaí, hát
nem fiac vadrocti, hanem far-
tyac.

Miert penig hogy reis bűn-
tetterel, kőuerkőzic ezből ez-
okaert, Hogy reis egyike vagy
az ő ferelmes fiainac, az kikert
az ő ferelmes f. FIA I halalra
adra, *Ioan: 3. I. Ioan: 4.* miuel
hogy okrattatol rűle, az az, mu-
lando keppen büntetterel. An-
nac okaert az te mostani nya-
ualyadat ne alitfad, az lsten ha-
ragianac ielenec lenni, hanem
inkab, Hogy ez rayrad valo
E ij nyo-

AZ ELSŐ RESZENEC

nyomorufag, az ő hozzád való Atyái ferelmenec legyen, Es hogy az által meg tartással az örök életre, 1. Corinth: 11.

TIZENEGYEDSZERT nyit minker az Kerezt meg elmerni, Mi legyen az töredelmesség: es aznac mizoda hasznat vesűc. Az mint Roman: 5. meg vagy on írva: Az haborusag (vgy mond) türest hoz: az türes kediglen, igazulast: az igazulas kediglen, remen-seget: az remenleg kediglen, meg nem feyenyit, &c. Ez a hasznà bekeleguel való türest nec: Kiről ha valaki sokat be-felleneis elötrűnc, es mi magunc meg nem kostolnuc aszt, vgyan nem tudnuc azért mi volna.

TIZENKETIÖDSZERT nyit

VI. VIGAZTALO SZAVA.

54
nit egyebeckelis tűrnűnc nyaualyaiokban, es bankodnijs tanyit egyebeckel, a mint fent Palis erre int bennűnker, Roman: 12. monduan: Oerűllyesrec azockal az kic őruendeznec, es siriator azockal a kic siri-nac. Az az, keferegitűnc felebaratunc nyomorulagan, vgy mint kic ez elött forgorrunc legyen ez fele haboruban, es mi magunkis meg kostolruc, mint legyen dolga az meg haborodot es nyomorodot ember nec. Kiről Salomon Prouer: 12. ezt mondgya: Az sziwbeli banar meg erőtlent: De az io befed által meg vigasztaltat: Es vgy tudnuc mafon könyörűlni, es azokatis vigasztalni.

TIZENHARMADSZOR, teszen minker nagy hires ne-
E ij ueffe,

AZ ELSŐ RESZENEC

ueffe, es nagy tiszteletben hoz
minker a Kerezyenec közt, (tudni illic) Hogy mikor lat-
tyac, hogy olly barrac vagy-
unc, es bekeuel tőrőc minden
nyaualyaban, kit az előt in-
gyen sem hittec volna hoz-
zanc, a mint f. Palis elő fam-
lal Hebr: 12. az regi Aryaknac
es Prophetaknac Hírből valo
sóc drag es nemes czelekederit
es nyaualyaiokban valo dicze-
retes es alharatos magoc rarta-
sir. Es Dauidis Istenhöz kialt-
uan, mond: Psal: 18. Wram,
az te bűntereseddel magaztalf
fel (vgy mond) engemet. Mo-
stis az io Vitéz hires az ő sóc
fenuedelebe.

TIZENNEGYEDSZER,
egyebekis meg iobbíratnac az
mi kereztrunc es nyaualyanc al-
ral,

VI. VIGAZTALO SZAVA.

tal, Mert így fognac rolunc
gondolkodni, ezt monduan:
WR Isten, ha en nec illyenkep
pen vagyon ma dolga, ki tud-
gya, talam en raytamis vgyan
ezenkeppen meg törtinheric
holnap: Fő keppen penig,
ha tudgyac, hogy iambor ele-
rtü vagy, hát illyen modon sa-
polodnac felőled: Hogy ha
vgy mond, ez meg esheric il-
lyen szép zőldelő termő fán,
miczoda lefen hát az reues tő-
ken: Hogy ha az Istenfelő em-
berek nec így vagyon dolgoc,
hát mint lefen az istentelenek-
nec: Es így egyebekis mi hoz-
zanc kepest, mi rolunc peldat
veuen, rea izgattatnac, es neki
batorodnac, hogy mindē nya-
ualyaknac, kínoknac el fenue-
deleben bekefegefec, es az igaz
E üij hit-

AZ ELSŐ RÉSZENEC

hírben végig meg maradooc
legyenec.

Nofa ezokaert, miért hogy
az Kereztnece ez világi nya-
ualyanac, ennyi foc iauai (egy-
éb szamrtalan hasznat el hagy-
uan) legyenec, haer kekerelen
meg kell vallanod, Hogy Isten
ez ielen valo nyaualyat nem
gonofodra vagy kirodra, ha-
nem iodra boczattya read, ho-
gy nem czac re, hanem egyebe-
kis az által meg iobulnanac.
Ennec okaert túry, es Istenec
méltran ez ő nagy io teremnye
ról adgy hálat: Es enekeld ezt
fiuedben à f. Dauid Prophe-
raual: Aldor legyen az ISTE N,
ki meg nem vetőtte könyör-
gesemet, io volrat sem tagad-
ta meg en tőlem. Psal: 66. Al-
dor legyen az WR, Israelnec
Iste

VII. VIGAZTALO SZAVA.

Istene, mostantul fogua mind
öröckön öröcke, vgy legyen,
Mondom, vgy legyen. Psa: 41.

Ennyi foc hasznat az nyaua-
lyanac, ha az emberek femec-
kel latnac, ő magoc őruendez-
nenec benne.

METEDIC VIGAZ-
TALO SZO.

Nem czac egyedül szenuedec.

HETEDSZER gondold
meg, Hogy nem tñac re magad
fenuedñ, es nem czac re rayrad
estec meg effñle dolgoc, vagy
nyomorúsagoc: hanem egye-
bekennis esnec mind ez világ-
ferte. Az mint 1. Pet: 5. ir-
ua vagyon, Tudgyaroc (vgy
mond) hogy vgyan azon nya-
ualya vagyon a ti atyaroñkñai-
E v nís,

AZ ELSŐ RÉSZENEC

nisít ez vilagon. Azerr hit,
te ez mostani nyaualyadban
gondold meg, hogy soc ember
vagyon ez vilagon, az kiknec
vgy legyen dolgoc mint tene-
ked. Es kic ez mostani szem
pillantasba, nagy sokakat egy-
fers' mind fenuednec te veled.
Sőt a mint f. Pal iria, Hebr: 12.
Minden Isten fiai, ez világ kez-
deritől fogva, refesec voltanac
az segyelemben, az az, ez vi-
lagi nyaualyaban. Har te mit
akarnal: es mikeppen akarnad
hogy iobban volna dolgod,
mint egyeb minden Isten fia-
nac volt es vagyon dolgoc ez
vilagon? Tűry azokaert, es
feretted ezt ez kerezert, hogy
az seregben talaltassal reis, az
az, hogy Istennek minden fent
Patriarchai, Prophetai, Apo-
stol

VIII. VIGAZTALO SZAVA.

stoli, Martyromi, es egyeb fiai
köziben szamlaltassal, kiknec
it ez földön, keug io napoc
volt: A mint fent Pal fol Moy-
ses felölis, Hebr: 11. Az Hir al-
tal(vgy mond) Moyses, mikor
immár öreg volna, nem akara
magar Pharaho leanya fianac
hiuattarni, hanem inkab aka-
ra nyaualyat az Isten nepeuet
együtt fenuedni, mint el mu-
lando io ferencheben forgani.
Az az, nagyob dolognac rar-
tya vala a CHRISTVS fidal-
mazasar, mint az Egyptom
kazdagfagar, Exod: 2.

NYOLTZADIC VI-
GAZTALO SZO.

Christus sokat fenuedet eröttem.
NYOLTZADSZOR gon-
dold meg, Hogy CHRISTVS
E vi az

AZ ELSŐ RESZENEC

à mi edes meg Valtonc, az elő
 Istennec ártatlan FIA, te erő-
 ted fegeny el veső bűnőse, te,
 sokat fenueder: Kiről ezt mon-
 gya Esaiás Propheta, Esa: 53.
 OE viselte à mi beteg seginket,
 es magara veue faydalminkar.
 De inkább valson mit fenued
 re ollyar, ki az ő erőted valo
 fenuedesehöz hasonlo vagy e-
 gyenlő volna, ki midőn kin-
 zarnelec meg sem nyira az ő fa-
 iar, &c. Oe maga mondgya
 penig szent Ianoinal Ioan: 15.
 Emlekezzetec meg (vgymöd)
 az en beszédemről, kit meg
 mondottam tinekrec: Hogy az
 folga nem nagyob az ő Wra-
 nal: Vgyan sem kell az szolga
 dolganac iobnac lenni az wrac-
 nal. Annac okaert túry teis, es
 mondgyad magadban eszt,
 Nám

IX. VIGAZTALO SZAVA.

Nám CHRISTVS, ki Wram
 ennekem, sokat fenueder gró-
 tem folgaiaert, Enis hát folga
 leuen, vallyon miért nem fenu-
 ednec egy keueser Wramert,
 es az ő kedueiert.

KILENTZEDIC VIA
GAZTALO SZO.

Christus en velem fenued együtt.

KILENTZEDSZER gon-
 dold meg azris, Hogy CHRIS-
 TVS még mostis túr te ben-
 ned, es te veled, mert à re nya-
 ualyadat ő magara vesi, es v-
 gy tartia mint ha ő magan lert
 volna. A mint ő magais meg
 elue meg mondotta, hogy az
 vrolso napon ezt fogia monda-
 ni, Vendeg, beteg, es fogoly
 valec, es ti engemet örömeit
 fogadaroc. Mert bizony vala-

E vñ mit

AZ ELSŐ RESZENEC

mír az leg kissebickel az eny-
 mecz közzül miuelterec, azt en-
 nekem czelekedterec. Imhol
 nézhetfe Christus azt mond-
 gya, Hogy mikor neked gon-
 osul vagyon dolgoz, nekij gon-
 osul vagyon akkor dolgoz, mi-
 kor techezel, hát ő is, ha beteg
 vagy, hát ő is együtt fekszik ve-
 led az ágyban, es az ki tege-
 det meg látogat, őteris meg látog-
 gatja, ha Rab vagy, ő is az,
 Mír mondharina annac okaert
 nagyobb vigasztalobefeder az
 ő hiueineccennel. Kír Dauidis
 így bizonyítja, Psal: 34. Kö-
 zel vagyon(vgy mond az WR
 az töredelmes fiúkhöz, es
 meg segiti az alazaros lelki-
 ket.

TIZEDIC VIGAZ-
 TALO SZO.

X. VIGAZ TALO SZAVA.

Az Isten nem kisergetet meg en-
 gemet erőnnec felötte.

T I Z E D S Z E R gondold
 meg aztis, Hogy fent Pal aszt
 mondgya, 1. Corinth: 10. hogy
 hiw az I S T E N, ki senkit nem
 hi gy ereienec felötte meg kiser-
 teti, hanem olly modon ere-
 tri reanc az kiserteret, hogy el-
 viselhesz. Mi nekünk neha
 vgy tertzic, hogy Isten felö-
 reb czelekeftic velünk, mikor
 igen sokà hi gy az kereszt alatt
 feksznünk, es ollyankor aszt
 gondoljuk, hogy soha à nagy
 nyomorusagnac vége, feneke
 nem lesz, es hogy nemis fo-
 gunc végig à miatt az hitben
 alharatolson meg maradni. De
 nem vgy, nem vgy, hanē legy
 tőkelleres az hitben, mert azt
 mondgya fent Pal, Hogy iol
 tud.

AZ ELSŐ RESZENEC

tudgya lsten, mit viselhet el
te, vagy egyeb ember, mi ma-
gunc vgy nem tudgyuc mint
ő. Oztan híwis az lsten, nem
rack több terhet read añal, czac
az menyit el viselhet, Ez pe-
nig bizonyyara igaz. Szent
Dauid penig azt írta, Psal: 9.
Nem mind öröcke lefen el fe-
leytue az fegeny meg nyomor-
rodot, sem a nyomorultaknac
remenlegec el nē vő ő öröcke.
Es Psal: 30. Czac egy fem pil-
lantásig tart az WR haragia: es
ismet gyönyörkedic az élet-
ben. Ha estue sirlamat crezt re-
ad, reguel ismet örömferefor-
dittya. Es ismet Psal: 103.
Nem mind eltig vifa vonole-
fen velunc, sem penig öröcke
fog haragodni reanc. Mikep-
pen hogy az Atya könyörül az
ő

X. VIGAZTALO SZAVA.

ő gyermekin: Azonkeppen az
WR is könyörül azokon az kic-
őtet fűlc. Mert iol esmeri mi-
nemű czinalmanyoc legyunc
mi, es efeben iut hogy por va-
gyunc. Nem ez vgre bocza-
ryais k edig az WR az haboru-
sagot read, hogy benne had-
gyon vesni, hanem hogy az
alral fel razza teged az hirben
valo gyakorlasra, a mint Da-
uid mondgya Psal: 66. Mert
WR lsten te probaltal minket:
rúzzel ríztitortal minket, mint
az ezüst fokott meg ríztitarni.
Te eyterrel minket törbe: es
nyomorusagokat rakral az mi
vallainkra. Te fagultatrad az
embereket a mi feiunken: rú-
be es vízbe iutottunc: Es ki
fabadituan, bőwfegesen meg
wijtortal minket.

Ismet
Psal:

AZ ELSŐ RESZENEC

Psal. 118. Dorgalua dorgalt
vgyan engemet az *Wr*: De az
halálnac nem ador. Mond le-
remiasis, *Tren.* 3. Az *Wr* (vgy
mond) nem mind öröcke veri
el: hanem meg fomorít neha,
es ismet meg könyörül az ő io
volta ferint. Mert ő nem bíue
ferint sanyargattya es fomo-
rittya az embereket, az az, né
vgy bünteti, hogy ismet meg
ne vigasztaljon.

Illyenkeppen vigasztaltac
magokat meg az Poganokis,
kiknec semmi hírec nem volt,
es soc fep mondasokac hadrac
holroc vran nekűnc. A mint
Aeneas magac es az ő tarsait vi-
gasztalta, mikor az tengeri ha-
boruba volna, Ezt monduan:
Isten ennekis vget eri meg.
Horatius penig így fol, mond.
uan

X. VIGAZTALO SZAVA.

uan őis: Meg elő iű valaha a-
maz remenrelen kedues ora.
Quidius penig azt mondgya:
Gyakorra (vgy mond) el ofol-
uan egy mastul az felhő, tizra
es fep idő tamad vtanna.

No azokaert, ha à Poganoc
igy bízattac magokat, Az Is-
tenec ígeretin menyíuel inkab
illic minekűnc keresztűeknec,
kiknec sockal iob es fepb íge-
retűnc vagyon à Poganoknal,
magunkat minden nyaualya-
ban batoritanunc. Ennec oka-
ert czac batran legy, túry, es
f. Dauiddal együtt enekeluen,
Psal. 130. mond ezt az te szí-
uedben: Ha sinton mind estűe-
tűl fogua reguelig, tartana ray-
tunc à haborufag, vgyan nem
esem azért kesseghen az en *W*.
ramnac Istenemnec hatalma-
ban,

AZ ELSŐ RESZENEC

ban, es io voltaban: mert iol tudgya ő minec mikor kel len ni, Es hidgyúnc tellyesfeguel ő neki, hogy alnokul nem czelekefic velűnc, Matth: 20.

TIZEN EGYEDIC VIGAZTALO SZO.

Isten imatkozni hagyott bennünket.

TIZENEGYEDSZER gondold meg afris, Hogy Isten mi nekűnc meg paranczolta legyen hogy imadkoznunc, es ötter hiwiűc segitsegül. A mint Isten Daud altal fol, psal: 50. Hiwy segitsegül engemet az te nyomorufagodnac napian.¹ Az WR Christulus azt mondgya, Matth: 7. Luc: 11. Kerictec, keresferec, es dörömbezzeretec. Es tanyíruan bennűnc ket

XI. VIGAZTALO SZAVA.

ket mikeppen imadkozzunc: ezt mondgya: Mikor imadkoztoc, ezt mondgyatoc: Mi Atyanc, ki vagy Menyekben, benteltesec az te Neuved, &c. Ez mondasokbol semmingmű reudbeli ember nem rekeztetric ki, Sőt inkább Istentől mindeñec ez paranczolatric, hogy könyörögienec. Batoritlad azokaert te magadat, es ezfele Isten paranczolatianac legy engedelmes. Ally barran elő, minden rörteges nekűl, hiwd segitsegül ötter nyaualyadban, es tudgyad hogy igen kedues dolgor czelekefel ezzel ő fent Fellegenec, Mert vallyon miert nem tertzene ez fele könyörges neki, ha ő maga paranczolta. Nem illic penig senmi keppen a meg holt fen-

AZ ELSŐ RESZENEC

teket segítsegiül hiwnod, vagy
 nekic könyörgened, hogy io
 fosoloid legyenec lsten előtt.
 Mert őc nem hallac könyör-
 gesedet, s nem segít. heric nya-
 ualyadban, az mint erről így
 szól Esaias, Esa: 64. Abraham
 semmit nem tud mi felőlünk,
 Israel sem ismer minket: De te
 Wram, mi Aryanc es meg szá-
 baditonc vagy regtül fogua.
 Ieremias pedig azt mondgya:
 Ierem: 17. Hogy arkozor az az
 ember, ki emberbe bizic, es te-
 sti karianac oltalmaba veti re-
 menseget, es el tauozic az Wre-
 tul. Melly dolog igen nagy
 baluany imadas, es istentelen-
 seg: Mert erre semmi paran-
 czolatunc nincsen lstenről, sem
 pedig ezért semminemű lsteni
 igeret ninczen, sem egyéb ez
 fe-

XI. VIGAZIALO SZAVA.

fele példanc à fent lrasban.
 HANEM ő magához az lsten-
 höz menny, es őter ő magat
 hiwd segítsegiül, à mint Chri-
 stus wrunkis mond, Matth: 4.
 Czac az te Wradar lstenedet
 imadgyad, es czac ő neki fol-
 gally. Mint Oseafnalis ő ma-
 ga ezt mondgya, Oseæ 13. En
 vagyoc az WR à te lstened, es
 azért te is en kiűllem egyéb l-
 rent se elmerd, es mas fabadis-
 rot en nalammal. Es mond ro-
 uab: Mert à te iod, az az, à te
 iduössleged czac en rayram ál.
 Ha finten pedig ez iurna efed-
 benis, hogy nem volnal melto
 (miuel hogy igen nagy bűnös
 ember vagy,) az lsteni Felle-
 uel follani. De azzal semmit
 ne gondolly, mint Dauidis tse-
 lekedec 2. Reg: 11. mikor egy-
 fer-

AZ ELSŐ RESZENEC

fersmind paraznalságban es
gyolkossággban esett volna. Es
2. Reg: 24. mikor neper meg
famla latta volna, kiuel az W r
lftent igen meg haragította
volr, kiert nagy dög halalt e-
rezte az W r, az Isráelre, kibe
hetuen ezer ember harmad na-
píg hala meg, latuan az W r-
nac puzrító Angyalat az Araf-
na Czűrenel, imad sagaua en-
geztelte az W rat, nem nęzuen
ő maganac męltatlan voltar,
Azt miueld reis, es mond eszt
te magadban: Ha fınre (mond)
nem vagyoc meltois rea, de a-
zert vgyan tartozom vele, ho-
gy lftennec paranczolatyanac
engedgyec, mert azt hadra:
Hogy czac ő magat hiwiam se-
gitlegre: Vallyon inkább az en
męltatlanlagomhoz kepest, lft-
tene,

XI. VIGAZTALO SZAVA.

tenemet inkább meg haragit-
sime (nem engeduen neki, es az
ő paranczolatyanac?) Ne lftes-
nert, hanem inkább ezt mond:
En Mennyei fent Atyam, iol-
lehet esmerem magamat, es
meltan esmerem hogy bűnös
es nagy gonofi ember legyec,
es arra nem melto, hogy en az
en kezeimet es fűemet, te hoz-
zad fel emellyem, teged segít-
segül hiwialac, es veled folfac,
mind azon által im elődbe me-
gyec, es a te paranczolatodnac
engedelmes akaroc lennem.
Könyörgec te fent Felfeged-
nec, hogy legy kegyelmes en-
nekem bűnös embernek, az te
fent Fiadert, az mi W R V NC
IESVS CHRISTVSERT,
Amen.

F Ti.

AZ ELSŐ RESZENEC

TIZENKETTŐDÍC VÍ-
GAZTALO SZÓ.*Isten meg halgatast igert.*

TIZENKETTŐDSZER
gondold meg aztis, Hogy Isten
nekűnc azt fogadra, Hogy
meg halgar ha hozza kialtunc:
à mint erről igereteris tetr Da-
uidnac az ő tirkos dolgainac
Prophetaianac általa, Psal: 50.
ezt monduan: Hi wy segítségül
engemet az te nyomorufagoda-
nac napian, es meg sabaditlac
(az az, meg halgatlac) regedet:
es te dicz őitē engemet. Es
Esaiafnalis Esa: 5. azt mond-
gya: Minec előtte kialtnac, fe-
lelni fogoc, mikor meg folnac
meg hallom. Syrachis mond,
Ecclesiastic: 35. Az nyomorula-
tac imadlagoc, által hatt az E-
geken, es mind addig sem
nyug

XII. VIGAZTALO SZAVA.

nyugfic, míg oda iut, meg sem
fűnic, míg az felfeges beleie te-
kinri. Mond Davidis, Psalm:
145. Közél vagyon az WR
mind azokhoz, kic hiwiac ő-
ter segítségül: mondom mind
azokhoz, kic valoha tegitse-
gűl hiwiac őter. Meg miueli
azoknac akaratyar, à kic fűlic
őter, es meg halgattyar kő-
nyörgefeke, es meg oltalmaz-
za őket.

CHRISTVS Wrunkis azt
mongya, Mat: 7. Luc: 11. Kérle-
tec, es vészitec: keressetec, es
meg talallyatoc: dörömbez-
zerec, es meg nyirtaric. Mert à
ki ker, vessen: es à ki keres, ta-
lalal: es à ki dörömbez, felnyir-
tyac annac. Bizony bizony
mondom tinektec, hogy ha az
Atyar kęrenditec az en Neuem
F ij ben,

AZ ELSŐ RESZENEC

ben, hát meg adgya tinek. Ez mondasbolis fenki nem re kezteric ki, hanem inkab minden ember be foglaltaric, ki az CHRISTVS Neuebē valamit rud kérni, az az, ki a Christusban hiszen, es nem kerelkedic ő benne, hogy Isten neki Christus kedueert, meg kegyelmez es meg halgattyá könyörgeset. Ezeknec mindnyáian Istenről meg igerteter, hogy meg halgattyá bizonyal őket, es mindeneket valamit Christus Neuebē fognac kérni, meg adgya nekic.

Ezzel biztasd teis magadar, es kery mindent valami fűkseg Istentől bízuaft, Christus Neueben, es ne kerelkedgyel penig benne, hanem hidd rókelletelen, hogy Isten neked biz-

XII. VIGAZTALO SZAVA.

zonnyal mindent meg ad, valamir ilyenkeppen kers ő tőle, Mert ő maga az bizonyos lgassag, nem mondhat hamisat. Ha peniglen fintē olly hamar nem adgyais aszt meg az mir kers, mind az által tury, vāry, es ne kerelkedgyel, mert bizony szinten iokor adgya meg, mert tīac ő maga tudgya mikor vagyon leg iob ideje.

A mint Daudis fol *psal: 145*. Mindeneknec femei re benned bīznac Wram: es te adf ő nekic eledelt alkolmaros időben. Es ha finten nem olly modon adgyais meg, a mint te velted volna, vgyan iob moddal adgya azert meg. De meg ha finten vgyan azt nem adgyais neked meg, az mir keuantral tūle, (rudni illic) neked nem

F iij. haf-

AZ ELSŐ RÉSZENÉC

hastodra, Sőt inkább karodra
 es veszedelmedre volna, a mint
 fent Palnac sem ada meg keres-
 set olly módon a mint ő keuan-
 ta, 2. Corinth: 12. midőn azért
 eledézne, hogy a Satannac őz-
 tónet el venne róla, kár azért
 börtönné volt rea hogy el ne
 hinne magát az Istennek ő ben-
 ne való nagy aiandeka miatt,
 hanem ezt felele ő neki: Pal, es
 legedgyel meg az en io ked-
 uemmel, Mert az en erőm, az
 erőtlenségbe hathato. (Mert ő
 felleget fát ő maga tudgya azt
 iol, Mi legyen nekünk által-
 munkra, es mi nem;) mind az
 által vgyan valami hasznosbar-
 ad azért, mert vgyan változ-
 hatatlan az ő befede. Annac
 okaert a te imádságod sem le-
 her hiaban való, A mint szent
 Berz

XII. VIGAZTALO SZAVA.

Bernardis mondgya: Ho gy
 senki ne velle imádságat sem-
 minéc, Mert mondom (vgy
 mond) tinekrec, hogy Istenis a
 kit imádunc, könyörgesünkert
 semminéc nem alittya, Mert
 minéc előtte imádságunkert el-
 vegeznűc, annac előtte be írat-
 tya ő fent Fellege az ő köny-
 uebe.

Annac okaert bízast re-
 menlhettyűc, az kettő között
 ennec egyikert, vagy azt hogy
 ő fent Fellege azt adgya meg
 mi nekűnc, az miért könyör-
 gűnc, vagy pedig ha lattya
 hogy az, mi nekűnc nem has-
 nos, hát inkább azt iora fordít-
 tya, es minekűnc hasznosbar ad-
 erőtte, mert mi nem tudgyuc
 mindenkor mit kerűnc, es mit
 illíc kerűnc. De ő fent Felle-

F üij — ge

AZ ELSŐ RÉSZENEC

ge meg könyörülven à mi ru-
darláságunkon, vgyan hoz-
za vefi azért à mi inadságun-
kat, es mindent valami nekűnc
hasznunkra nintsen, es kit nem
is illic meg adni, áffeleket nem
ad bezzeg meg, mind az által
vgyan nem hiaban valo azért
azual à mi könyörgesűnc, mi-
ert hogy Isten olly forgalma-
ros gondot visel reanc, hogy
valamikor valamit ollyar (kit
nem illenec kérűnc,) ertetlen
keppen kérűnc, hár nem halgar
meg áffele könyörgesűncben,
Sőt inkább azt ollyra fordítva
ki hasznosb dolog minekűnc,
Ez ec à fent Bernard igei.

Hogy hapeniglen neked ir
az iutna esedben, hogy nem
volnal arra mēto, hogy az Iste-
nűl meg halgattassal, hár es-
met

XII. VIGAZTALO SZAVA.

met ne gondol semmit vele, se
ne fabd magad áffele gondo-
larhoz, Sőt inkább az Isten íge-
iehőz fabd magadar, Melly
Isteni ígeie neked azt ielenri,
hogy Isten meg ígerte azt te-
neked hogy meg halgar, nem
à te mēto voltod ferint, hanē
az ő kegyelmessége ferint, az
mint példad leher erről amaz
Cananeabeli asony, ki noha
rudra hogy mēto nem volna
az meg halgarásra, mint Po-
gany letet tekintuen, Mind az
által mind addig esedezer az
WR CHRISTVS előt, míg
meg halgattator, kinec erős hi-
tir es Istennek io voltaban valo
tökelleres bizodalmar, az soc-
tusakodas kōzt latuan az WR
könyörgeset meg halgata, es
hirit nagyon fel magafzrala,

F v March:

AZ ELSŐ RESZENEC

Matth: 15. melly erős hit őtet
mélroua tőtte az keresnec el ve
telere: Azonkeppen amaz va
tolso kapafokis, Matth: 20. Es
az Tekozlo fuís, Luc: 15. nem
nézte az ő maga méltatlan vol
tar, hanem az Aryanac kegyes
es könyörülő termefeter, s az
báveruen mindē bizodalmar,
megis halgattatec. Mert ő (ā
mint ez előtt meg hallad) sen
kir ki nem rekezt az igeretből,
valaki fiue ferint az Christu
ban valo igaz hitből, es vgyā
azon CHRISTVS neueben
ker valami ior tūle. Luc: 11.
Ezfele Isteni igeretnec többet
kel hinne, mint ez egeš vilag
nac, vagy mint az őrdőgnec,
vagy penig az te magad teste
nec vére nec. De meg ha sin
ten egy Angyal iőncis hozzád
Menny.

XII. VIGAZTALO SZAVA.

Mennyorlagbol, hogy teged
meg kísírtsen, es azt mondana:
hogy Istennec nem kell az te
imadsagod, hár vgyan bízuaft
megis meg kell az Isten ige
riben maradnod, es ezt mon
danod: Vgyan nem ketelke
dem nem, mert te WR Isten
igertel nekem meg halgataft,
Psal: 50. ezt hísem hogy enne
kem meg nem maslod, 1. Tim:
2. es hísem hogy az en méltat
lanfagomhoz kepest, nē akarš
hainissa lenni, elzt vgyan iol
tudom es el hírttem.

Olzran ígyis folharš az te
imadsagodban: WRAM en
Mennyei fent Aryam, iol esme
rem magamba, hogy nem va
gyoc arra melto, hogy te en
gem fegeny meg nyomoro
dor yndoc bűnös embert meg
F vi halz

AZ ELSŐ RESZENEC

halgafs, es ennekem afzt meg
add az mit tñled kerc, mind
az által miert hogy minekñc
meg igerted, hogy miket meg
akarñ halgani, valamit kerc
rñc à te fñnt Fiad, az mi W
RVNC IESVS CHRISTVS
neueben, Ioan: 16. Ez te szent
Felseged fogadafában bizuast
iaruloc most te elődben, es kerc
lecegedet, hogy meltozraffal
(imezt, vagy amaszt) ennekem
megadni, az te egyetlen egy
Fiadnac, à mi wrunc Christu
nac erdemeiert, ne nezzed az
en bñneimet, de tekinted à te
ferelmes fñnt Fiadat, es bor
safd meg nekem ò erötte az en
bñneimet, es halgafs meg en
gemet az ò erdemeiert, ha fñn
ten melto nem vagyok isen, v
gyan melto azért ò, hogy az ò
ked-

XII. VIGAZTALO SZAVA.

kedueiert engemet meg hal
gafs, mert à te ferelmes mag
zatod, mellben neked kedued
tñlt, es kñnc kedueiert te min
dent örömet meg miűelf, va
lamit te tñled keuannac, mert
ha erőttñnc adrad, mire nem
aiandekoznal vele együtt min
deneker mi nekñnc? Es hogy
ha te az te leg dragab kencze
der, ki ez földön es Egen va
gyon, à te egyetlen egy Fiadat
aiandekozrad, mire tagadnal
meg tñlñnc valami kisseb dol
gor. Annac okaert add meg
ennekem azt, es segeļ meg en
gemet, az te fogadafod ferint,
amaz te egyetlen egy Fiadert,
az IESVS Christusert, Amen.

TIZENHARMADIC
VIGAZTALO SZO.

F vñ Az

AZ ELSŐ RESZENEC

Az Isten, Irgalmas.

TIZENHARMADSZOR,
gondold meg, Hogy Isten
termeser ferint Irgalmas, Exo:
34. Annac okaert ő nekijs meg
elic fiue az mi nyomorufagun-
kon, mert így vagyon meg ir-
ua, Ioel 2. es Psal: 103. es 145.
Könyörűlő es kegyelmes az
WR, rúrhető es igen nagy io.
Es ismer Psal: 103. Nem czele-
kefic (vgy mond) velűnc à mi
bűnűnc ferint, sem penig à mi
vetskűnc ferint nem fizes meg,
Mert az menyire magas az Eg-
à földtől, olly igen meg erősi-
rette az ő Irgalmasagar az öt
felőken. Oztan: Menyi tauol
vagyon à Napkeler à Napnyu-
gattul, ollyan mese tauoztat-
tya el mi rülőnc à mi bűnein-
ker. Es ismer: A mint az Arya
kő-

XIII. VIGAZTALO SZAVA.

könyörűl az ő gyermekén, fin-
ten vgy könyörűl az WRis az
ötter felőken.

Annac okaert bizonynal el
hidd, hogy Isten ő fent Felse-
geis fannya az te nyomorufa-
godat, finten vgy, mikent az
Arya mikor meg vesőzi az ő
gyermeket, vagy egyéb kep-
pen gonoful vagyon dolga,
hár ottan meg fannya es meg
elic fiue rayta: Szinten így,
meg hidd, hogy az Istenis meg
legel tegedet, az te nyomoru-
sagodnac leg iob ideiekoran,
az ő mi hozzanc valo io ked-
ue es nagy hiwsege ferint, &c.

TIZENNEGYEDIC VI-
GAZTALO SZO.

Isten, Mindenható.

TIZENNEGYEDSZER
gon-

AZ ELSŐ RESZENEC

gondold meg azt is, Hogy Isten, Mindenható WR. Amint ő magais mondgya, Genes: 17. En (vgy mond) Mindenható Isten vagyoc. Es Christus is így fol, Matth: 19. Istennel minden dolgot lehetős (vgy mond.) Es Gabriel Angyalis ezt mondgya Marianac Luc: 1. Istennel semmi ninczen lehetetlen. Es ismer, Apocalyp: 4. Szent, fent, fent az Isten, az WR Mindenható. Az mint mondgyuc mijs a Credoban: Híszec egy Istenben, az Mindenható Aryaban.

Effele nagy Hatalmat es Mindenható voltat, meg mutatta az Teremtésben is mikor Menyt es földet, es minden állatot semmiből, czac az ő igéie által teremtet es meg tart,
Gen:

XIII. VIGAZTALO SZAVA.

Genes: 1. Ha azért Isten hatalmas, kinek kezében mindenec vadnac, es mindenec meg lehetős ő nála. Tehát bizonyára tegedis meg felel, es meg adgya kéreleder. Mert semmi nints lehetetlen az WRnal: Ki Danielt az Oroslanyok között Dan: 6. Az három Isten a tűzbe, Dan: 3. Perert az Tengerbe Matth: 14. Az Iraeli az pusztanac fűkegebe meg tarra, Exod: 16. Így teged es gyermeked az halalbannis meg tarthat, Es vagy ki hoz, vagy ő rőt életet ad benne.

TIZENÖTÖDÍC VIGAZTALO SZO.

Bőlcz az Isten.

TIZENÖTÖDSZER gondold meg, Hogy Isten BÓLIS WR

AZ ELSŐ RESZENEC

WR legyen, ki mindeneket
tud es ért, es ki vgyan ő maga
az Bölcsesség: Mellyet megis
jelent mindenféle allaroknac,
es ez vilagnac teremteseben,
meg tartalaban, Gen: 1. Es min-
den egyéb fele io teremenyi-
ben, mellyet meg famlalthat-
lanoc, a mint ezt s. Davidis e-
rősituen, mond: psal: 106. Ki-
czoda mondhattyá ki az Wre-
nacharalmas czelekedetir, Es
kiczoda jelentheti ki minden
ő diczeretir: Ecclesiast: 43. Iu-
dith: 13.

Annac okaert ez Czickelt
vedd elő, es illyenkeppen v-
gezz felőle: (Tudni illic) Ha-
lsten Bölts, es ő maga az Böl-
csesség, haaz bizonyyara kőn-
nyen vtar es modor talal, mel-
l'alal reged meg segelhet, Es iol
tud-

XV. VIGAZTALO SZAVA.

73

tudgya penig mikor legyen
leg iob ideie, hogy meg segel-
lyen: es miképpen, es hol segit-
sen meg, Iudith 8. Annac oka-
ert hiwd őtet segitsegül, es a-
ianlyad mind magadat, dolgo-
dat neki, ő iol tudgya mit kel-
lyen tselekedni veled, psal: 37.
Es ne kerelkedgyel semí nagy
keprelen testi es lelki kísírte-
tedben es nyauafadban, hogy
modor es alkolmarossagot né-
talalna az te segitsegedre.

TIZENHATOD, ES V-
TOLSO VIGAZTALO SZO.
OErőcke valo Bodogság kő-
uetközic ez vtan.

V T O L S Z O R gondold
meg, Hogy ez ideiglen valo
nyomorufagodat, ő rőcke va-
lo ő rőm fogia kőuetközni, Az
mint

AZ ELSŐ RESZENEC

mint CHRISTVS WRVNC
mondgya, Matth: 5. Bodogoc
(vgy mond) azoc, a kic bana-
tot viselne, mert meg vigaz-
taltatnac. Es ismer Ioan: 16.
Bizony bizony mondom ti
nektec, Ti sirni es zokogni fog-
toc, ez világ penig az ellen-
rűlni fog, es ti penig bankod-
ni fogtoc: Mind az által az ti
fomorusagtoc örömré fordí-
tatoc, es senki el nem veszi ti rű-
letec azt az örömet. It hisem
hallod, Hogy Istenez kis ide-
iglen való nyomorusagert, ö-
röcke való örömré es vigassa-
gor iger. Mond fent Peteris,
I. Pet: 1. Az Isten minket ismer
vissa fűlt elő remenlegre, az
CHRISTVS IESVS fel tama-
dafa által, el nem mulando ma-
cula nélkül való, es el változha-
rat:

XVI. VIGAZTALO SZAVA.

74
radan örökre, mely az es-
lött meg szeret ti nektec, kic
most egy kirsiny ideiglen bana-
kodtoc, különb különb fele
kísirteiekben. Ez ki mondha-
tatlan öröm lefenn penig, az
mint CHRISTVS fent Mar-
thanal Matth: 13. fol, Ackoron
(vgy mond) fognac az igazac
fennlenni mint az Nap, az ő Ar-
tyoknac orfagaban. Ismer,
Matth: 22. Halonlarosoc lefenn
(vgy mond) öröcke az Meny-
beli Angyalokhoz. Az fent
lanosnac Istenei ielenről való
könyweben Apocal: 21. ez va-
gyon meg irua. Es az ISTEEN
(vgy mond) el fogja minden
köny hullatafokar törlni az ő
ortzaioikrol, es a halál nem le-
fenn többbe, sem banar, sem si-
ras, sem fadyalom, mert az elő

AZ ELSŐ RESZENEC

ső el mult. Szent Pális Rom: 8. így szól: En azt hiszem, hogy ez világi nyomorúság né egyenlő amaz nagy dicsőséghez, melly meg ielenic raytunc. Ímet 1. Corinth: 2. Szem nem látta, sem fül nem hallotta, es senki elmeiben sem tűnt az a dicsőség, a mellyet az Isten az őtet felőknek meg ferezte, etc. De mi nekünk Isten meg ielen-terte az ő f. Lelke által. 1. Pet: 1. Ackoron (vgy mond) fogtóc örülni, meg mondhatatlan es dicsőféges örömmel, es az ti hiteteknek véget auagy Solgyar el vesítec, az ti lelketek- nec iduössfeget.

Oh minémű ki mondhatatlan es meg foghatatlan örömlen ez, ahol mi az edes Bartyankar, Wrunkar, az I E S V S
Chri:

XVI. VIGAZTALO SZAVA.

Christust finről finre, mind az Angyalokkal, es egyéb fent- rekel egyetemben, kic ez világ kezdetitől foguan voltanac, es körül különbb különbbféle fep czelekedereket, hallottunc, meg lattyuc, 1. Ioan: 2. mind az Patriarchakat, Adamot, Sethet, es Enochot, Noet, Abrahamot, Sarat, es Izaakot, Iacobot, Iosephet, Moysest, Iosuet, Samuelet, Dauidot, es mind egyebeketis, Az Prophe- takatis: Illyest, Zachariast, es a többit. Szinten így Kereztel- lő lanostis, es az fent asonyo- kar, Mariat az WR Christus Anyat, mind az Apostolokat, fent Píspekeket, Martyromo- kar, es mind egyebeket, az kic ez vilagbol a Christusban valo hitben multanacki, Mind

Ato

AZ ELSŐ RESZENEC

Aryankar, Oesűnker, Baryan-
kar, es Nenenc hugainkar, Oet-
söinket, Feleségűnker, Gyer-
mekűnker, Sogorinkar, An-
gyunkar, rokonunkar, es min-
den egyéb io barátunkar, kic à
Christusbā multanac ki. Mind
ezeket à mi tulaydon feműn-
kel fogiuc larni, es meg fogiuc
esmerni, es inkab fogiuc elmer-
ni mint it ez világban eltűnk-
ben esmertűc volna, es meg a-
zokaris mind meg fogiuc es-
merni, kiker it ez világban nē
esmertűnc, Az mint tudgyuc,
hogy az kazdag emberis meg
esmere Lazart az fegeny kola-
dust, es Abrahamot is, kir ő az
előtt ęlteben soha rfac femeuel
sem latot vala, mert hifem azt
mondgya Luc: 16. Kęrlec (vgy
mond) Aryam Abraham 8c.

Kir

XVI. VIGAZTALO SZAVA.

Kir tollehet nem igen közel-
ről, hanem meferől lát vala,
mind az által vgyan meg es-
mere azért. Mert az istentele-
nekis ez ęlet vtan, minden ho-
zaio: hasonlót meg fognac es-
merni, De ő magoknac valo
nagy kinra, es kelerű bura,
Matth: 25. Az mint Christu-
sis mondgya, Luc: 13. Ott lefen
siuas, riuas, es fog czikorgatas,
mikor (vgy mond) latni fog-
iatoc Abrahamot, Isaakot, Ia-
cobot, es mind à Prophetakat
az Istennec orfagaban. Ti ma-
gatoc peniglen ki rekeztue les-
te. A mint Salomonis mond:
Sapient: 3. 5. Ackoron fognac
(vgy mond) az hiuec allani
nagy örömmel azoc ellen, kic
őket meg nyomorgattac it, es
az ő munkaiokat el veretec.

G Mi-

AZ ELSŐ RESZENEC

Mikoron peniglen azoc alzt fogiac larni, felötre igen meg fognac röttenni ilyen bodog fagon, kit őc ingyen sem véltec volna, es ő magoc között az ő lelki esmereteknec nagy banatyaban, es kinnyaban ezt fogiac mondani, fohaszkoduan: Ihon ezec azoc, kiket mi czuiffa sag gyarant rartottunc, es fzi dalmás pelda befed gyarant véltec őket lenni. Mi (vgy mond) bolondoc, ezeknec iteleket alittyuc vala lenni bolond lagnac, es az ő vegeket fegyennec, Es ime mukeppen ramlaltartac az lsten fiai közze, es az ő öröksegec, a fienec között vagyon.

Ha azokaert az istenreleneknec es az karhoztaknac ő magoc között valo ilyen esmeretek

XVI. VIGAZTALO SZAVA.

teclefent menyuel inkab az bodogoknac. Egy Arany fa: iu fent ianos Pifpekis, kit el üldöztec volt hazaiabol, így irt mas el kergettetert iambor Pifpekne: Ackoron az Martyromoc (vgy mond) ki ki meg fogia esmerni azokat, a kie őret kinzortac, Es visfontac ismer affle kegyerlenekis, azokat a kiket kinzortac. Szent Agoston Doctoris penig ezt iria, egy őzuegy asonnac: Hogy iobban fogia az ő wrat az mas vilagon elmerni, mint it esmer te. Szent Ambrusis azt iria egy Kereztyen meg holt Theodorus Czafarro, Hogy imar halala vran, Constantinus Czafarr, es Grarianustis fogia esmerni, az őroc bodogfagban. Szinten így mijs mindnyaian

G ij fog-

AZ ELSŐ RÉSZENEC .

fogiuc egymást esmerni, es lars
ni. Mert a fiw hamar meg fog
ia nekunc mondani, hogy min
gyarast meg esmeriuc, es fog
iuc tudni es mondani: Ez (vgy
mond) az mi EL SŐ Aryanc A
dam, ez Abraham, ez Dauid,
ez fűz Maria, ez Perer, ez Pal,
ez Bertalan, ez fent Agoston
Doctor, ez az en Anyam, fiam,
Leanyom, es egyeb Baratom.
Es így fogunc az lftennel, az ő
fereimes fiaual, az Angyalok
kal, es minden fenteckel refe
sülni, amaz nagy örömben es
vigassagban, Melly öröm mi
nekunc it ez vilagban eltünke
ben, elmenkben nem tünit, sem
okossagunkban be nem fog
harruc, sokkal inkább ki nem
mondharruc. Ott nem fog töb
siras, több felelem, banar, vagy
ke-

XVI. VIGAZTALO SZAVA.

78
kelerűleg lenni, hanem alhara
tos es meg regzött nagy öröm
es vigassag, Apocal: 21. 22.
Esele öröm penig nem tñac ef
rendeig, rizig, hufig, vagy
többig fog tartani, (ki iollehet
hogy tñac azis eleg foc volna)
hanem mind öröcke meg ma
rad vèghetetlenül, minden fo
gyarkozas nélkül, es vgy pe
niglen, hogy nem fűkleg fel
ned rayta, mint egyeb ez vila
gi örömnec, hogy vègelegyē.
Miczoda azert minden ez vi
lagi vigassag, vagy ideiglen
valo nyomorusag, ez vèghe
retlen örömhöz kepest? Ro
man: 8. Es noha mikor nehala
tunc valamell embert, ki huf,
harminz, auagy negyuen ef
tendőt, auagy telfeseguel min
den életet vigassagban mulat
G iij rya

AZ ELSŐ RESZENEC

tya el, (ki iolleher rirkane) hár igen felőrtetb való nagy bodoglag nac rartyuc azt, es vgyan vgy tertzic mi nekűnc, hogy bodogbac nem lehetnēc inkab, ha mi nekűnkis vgy len ne dolgunc: Noha semmi ez világi öröm nintsen (mint kőz peldaban szoktat mondani) banar nekül. De vgyan miczoda azért az örömhöz kepest, ki öröckön öröcke, minden el hagyas nekül, es annac felőrtet minden banar, es meg banras nekül, (nem mint ez világi) foglenni, I. Pet: I. Iac: I.

Szinten ezenekppen mikor mijs riz, auagy hat, vagy egy, auagy inkab czac fél eztendēc igis beteges vagyunc, vagy egyeb nyaualyanc vagyon, vagy valami ferenczerlenfeg vagyon

XVI. VIGAZTALO SZAVA.

gyon addig raytunc, akkoron végghetetlenec, es igen hófnac tertzic az, mi nekűnc. De vgyan azért miczoda az, ha finten harmintz nyoltz ezren deig fekűnnelis betegsegeben, mint amaz szegeny, Iohan: 5. Vagy ha egeff életedben egy fegeny bēl poklos ember volnais, es annac felőrtet soc sekekerűsegeckel meg volnal terhelve, vgyan mi volna azért vallyon imez ki mondhatatlan, öröcke való, es meg rögzőrt örömhöz es bodoglaghoz kepest: Esa: 60. Apoc: 22. Vallyon inkab nem vallyuke mijs azt fent Pallal egyűrt? Hogy mind ez világi nyomorusag, kiny, es egyeb busongas, nem egyenlő ahhoz a bodogfaghoz, mellynec raytunc

G iij meg

AZ ELSŐ RESZENEC

meg kell ielenni, *Roman: 8.*

Az mint Arany fáru fent la-
nosis fol, az fegeny Lazarrol
valo Predikaciában: Ezer
esztendő amaz iőuendő bo-
dogfaghoz kepest(vgy mond)
czacannyi, mint egy czöp víz
az Tenger ellen, es mit mond-
harni rőbber ennel, mint a ki
nec vge ninczen? mint az a
lom valami bizonyos dolog-
hoz kepest, finten olyan min-
den ez világi őrőm, amā vgy-
hetetlen vigassfaghoz kepest,
Dan: 12.

No azokaert ha finten vgy
volnais, es hogy te raytad ez
kerezt vagy nyomorufag meg
egy ideig tartanais, Auagy ha
finten meg kellene belę halno-
dis, hát vgyan tudod azert es
bizonyos vagy benne, Hogy
iob

XVI. VIGAZTALO SZAVA.

iob, es őrdc ęler es vigassfag
fogia ez te nyomorufagodat
kőuetni, czac hogy albaratol-
tion es erőffen hidd, Hogy lsten
neked kegyelmes, *CHRISTVS*
kedueirt, es ha ez ben meg ma-
radf vggiglen: Mert a ki vgy-
gig meg marad, azt mondgya
Christus Matth: 24. hogy az
iduőzül. Mondgyad azert
reis az fent lobual, ez nagy re-
menseghőz kepest: De ha szin-
ten meg őlis az *WR*, megis
benne bizom, *Iob 13.* Ehőz
segellyen tegedet *ISTEN*
a mi edes Aryanc, fent
Fia kedueirt,
Amen.

G v

Tvz

MASODIC RESZENEC

TVDOMANY, MINT
KELLYEN AZ EMBER
NEC MAGAI MINDENKOR
ollykor tartani, mikor fe-
renczerlenleg esic
rayta.

MINDENTESTI es lelki kiser-
teredben, buban, es nya-
ualyaban iussanac esedben is
mez HET nemes Vigaztala-
soc.

1. Előfer: Hogy minden, Isten
akarattya szerint lett
raytad.
2. Hogy soc az te búneid.
3. Hogy az CHRISTVS meg
holt az te búneidert.
4. Hogy Isten meg téreést keuan.
5. Hogy Keresztedet fel kell
venned.

Hogy

I. VIGAZTALASA.

87

6. Hogy Isten meg mértekli az
keresztet.
7. Hogy végig kell biznod az
Istenbe.

Ezec mellet egyéb nemes
Vigaztalafok is találás. Most
folyunc az Elsőről.

1.

ELŐSZER illic neked eszt
meg esmerned, Hogy Isten aka-
rattya szerint lett nec minde-
nec rayrad. Mert az ő akarat-
tya nekül, sem io, sem gonosz
nem törtinhetic raytunc, Esa:
45. Tren: 3. Mert az WR az ő
bíveit az ő Kezeire ied zette
fel, Esa: 49. Ezt CHRISTVS
Wrunkis így bizonyította,
Matth: 10. Minden ha atoc fá-
la (vgy mond) meg vagyon
famlalua az ti feiereken.

G vi Ma

MÁSODICRESZENEC

II.

MÁSODSZOR meg kell te neked az te életedet gondolnod, te magadat mint bűnös embert meg esmerned, ki nem tñac ez ielen való bűntereft, hanem mindenféle egyéb ez világi es öröcke való bűntereftis meg érdemlettel az te bűneiddel, es engedetlenségeddel: Es azért ne legy bekerelē à te nya ualyadba, Es à mint leremias Propherá mondgya, *Tren: 3.* ne morgolodgyál az Isten ellen, hanem az te magad bűneid ellen, es gondol meg annac süfos es nagy voltat, rēry meg az WRHOZ. Es emeld fel à te fiúeder kezeiddel egyetembe, az Mennybeli Istenhöz. Mert mi, vgyan mi verkeztűnc, es engedetlenc voltunc, kiert ő is

II. ES III. VIGAZTALASA.

is mēltan nem kemelli minket. Azert illic ezt neked mondanod: Igaz vagy Wram, es igaz à te íteletedis.

III.

HARMADSZOR, biztasd magadar az WR IESVS Chrístussal, Hogy ő erőtted holt meg, es neked az ő Testeuel Vēreuel bűneidnec boczanarót ferzer, *Roman: 3.* Illyen hirben illic neked Istenet kérned, hogy lenne kegyelmes es irgalmas neked: Es boczassa meg à te bűneider CHRÍSTVS kedueiert. Hogy peniglen te, ez te híredbē meg erőledgyel, es inkább bizonyosb legy az Istennek kegyelmében, illic te neked az te Keresztsegederis meg gondolnod, Es hogy ha

G vij lez

MASODICRÉSZENEC

lehet, főkség az kiáltkeppen
 valo Absolutior, az az, az Egy-
 hazi embernek oldozafat, Es
 à mi Wrunc I e s s Christu-
 nac Testenec es Vgrenec Sacra-
 mentomar hozzád vened:
 Mert hogy megkereztelked-
 tel, innen veheted efsedben:
 Hogy reis egyike legy azok-
 nac, mellyeket Isten iduőzite-
 ni akar, tñac hogy à Christus fe-
 lől valo Euangelionnachigy.
 Mert CHRISTVS azt mond-
 gya: Hogy az ki hifen, es meg
 kereztelkedic, iduőzül, Mar:
 16. Hogy peniglen te az Chri-
 stus paranczolattara bűneide-
 tül meg oldoztatol. Azon meg
 esmerhered, hogy az Christus
 által nyert bűn boczanat, te re-
 adis nész, es hogy Isten előt
 Mennyeckenis, bizonynara
 Chri-

II. VIGAZTALASA.

Christusert meg oldoztatol:
 Az az, Minden bűnőd meg bo-
 czattatic. Mert Christus azt
 mondgya, Matth: 18. Valakit
 (vgy mond) ti meg oldoztoc
 ez földön, meg oldual esen az
 Egbennis. Imer azt mond-
 gya, Ioan: 20. Valakinek meg
 boczattaroc bűnőket, meg
 lesnec boczatua. Hogy penig-
 len CHRISTVS az ő Tester es
 az ő Vgeret neked adgya enned
 es innod, Azon érthered, hogy
 reis bizonynyal egyike vagy a-
 zoknak, kiknek bűnőkert Chri-
 stus az ő Tester halálra adta, es
 az ő vgeret ki ontotta Matth: 26.
 Mert Christus azt mondgya:
 Vegyetec, es egyetec, ez az en
 Testem, melly ti erőrtetec ada-
 tic, Es: igyaroc ezből mind-
 nyaian, ez az en Vgerem, (Mar:

MASODIC RESZENEC

14.) az Wy Testamentome, ki
 ki ontatic bűnöteknek bocza-
 natyara, Ti erőrtetec (vgy-
 mond) kie cšitec es iffatorc,
 Mert vgyanis azoknac fol ő.
 Ime így nem tšac hallod fšiled-
 del, de inkab kšlš keppennis
 fšemeddel latod, es vgyan őr-
 zed testekkel lelkekkel, hogy
 neked kegyelmes lštened es A-
 ryad vagyon Mennyeekben, ki
 neked bizonyyara meg borsa-
 ryaminden bűnőder Christus-
 ert, ha ő tšile tšfra fšiwbšl keua-
 nod. Szinten így emlekezzel
 meg à te Kereztlegedršlis: Ki
 bizonyos peczete annac te ray-
 rad, Hogy lšten fšent Fia Vgre-
 uel meg tšfztror tegedš az te
 bűneidbšl: Es valamikor kę-
 red bűneid boczanattyat, rar-
 tozic nekedis meg boczatni fš.

Fia,

III. VIGAZTALASA.

Fiaert. Hogy ha nem mostan-
 sagual všrted hozdad az WR
 Vaczoraia Sacramentomat, es
 ha fšerit reheted, Hár ne vrald
 meg, es ne legy az Christus iz-
 geienec, (àhol azt mond gya,
 Vegyetec, es egyetec, vagy iz-
 gyaroc (vgy mond) enged-
 len, es vedd hozdad à tennen
 magad iauara hala adatšal, es
 vigaztalasodra, es az Christus-
 nac erőrted es mind ez egeš vi-
 lagert valo halalanac emleke-
 zetire, 1. Corinth: 11. Hapenig-
 len valamikeppen nem tehe-
 ted fšerit, hár biztasd ezzel ma-
 gadat, Hogy ez elšrt egy ni-
 hanfor vetted hozdad, es ho-
 gy most sem vralod meg, sšr
 inkab őršmest fšued ferint ke-
 uannad: Mert az lšten irgal-
 massaga merrekeretlen, mert

ő

MASODIC RESZENEC

ő könyörül a mi nyomorúsá-
ginkon, es igen meg indította
őret az mi fohazkodásunk, in-
kab hogy nem mint az Anyat,
az edes magzatyá nyaualyaia,
Esa: 49. Mert irgalmas es ke-
gyelmes az WR, Tűző es nagy
iol rőű. Ki, Mikeppen az At-
tya könyörül az fiakon: Így
könyörül az WR azokon, kik
őret felic, Psal: 103. Es azért
czac az akaratot is retemenyerr
veszi a Christusert, az ő egyet-
len egy edes Fiact, kiből mi
hivőnek, czac egyedül ő al-
varuan bűnből való megfaba-
dulásunkat, imadságunknac
meg halgatasat, az Atya lsten-
nec raytunc való könyörüle-
set, es a mi hívünknek véget, az
őrőc es bodogfagos életnek
meg adását, Amen,

Ne

IIII. VIGAZTALASA.

IIII.

NEGYEDSZER elődben
vegyed ezt vgyan igen bizony-
nyaban az rebiuedben, Hogy
az vran bűnről szüved szerint
meg őrizd magadar, es hogy
ior czelekedgyel, az mint Ke-
reztelő fent lanofis mondgya.
Matth: 3. Luc: 3.

Tegyetec (vgy mond) az i-
gaz Poenitentianac gyümöl-
czet. Es Christufis azt monda-
gya, Ioan: 15. az Vértörőfogó-
nac: 'me meg gyógyulal (vgy
mond,) meg lásd hogy ez vran
ne vörkezzel, hogy valami gon-
nosb ne esset raytad. Es ismer
amaz hazafság törő gonosb a-
fonyi allatnak is azt mondgya,
Ioan: 8. Eregy el, es ne vörkez-
zel többbe. Touabba megis
kell neked mind azoknac b-
czat

MASODI RESZENEC V.

czatnod, à kic tegedet valami-
kor valami haragra indito-
rac, es azokkal visfontac meg
kell bekelned, kiker te meg
bantorttal, hogy bekefeg legy
mind Menyben, földén, te kö-
zörred, es à te fele barátod kö-
zört, Matth: 5.

V.

ÖRÖDSZER, töredelmef-
seguel fel kell neked, à Kerez-
ret vened, es CHRISTVS va-
ran viselned, az mint Christus
mondgya, Matth: 11. Vegye-
rec fel ri reatoc az en igamot,
&c. Te is azért fel veuen kerez-
redet, örökösöd vele.

VI.

HATODSZOR Istennec há-
laradgy ezen, Hogy megis il-
lyen

ES VI. VIGAZTALASA.

lyen kegyelmelen czelekefic
veled, es teged nem fozt meg
tellyesfeguel minden adra ia-
uaitul, hogy czac egy penztis,
vagy czac egy rzeria falt re-
steden, egy falma falt fanto
földeden, czac egy magozkar
czüredben hagyot, vagy hogy
penig czac egy ital vizeris ad,
vagy egy embert higy io aka-
ratodba, vagy peniglen hogy
testedben neked rfac egy tago-
datis egelfegben hadgya, ho-
gy valami értemersker adott,
es hogy meg ez földénis higy
glned. Kell penig neked hylar
adnod errőlis, hogy az ő iaua-
it, mellyeket ilmet vifa vört
rűled, ennyi ideig hadra volt
teneked kölcsen, es hogy re-
ged azokon Safarra tette volt,
Mert meg czac te is ezt nē vena-
ned

MASODIC RESZENEC

ned io neuen, mikor valakinek
te valamit adnal kölcsen, ho-
gy ilyen vele, es az kinec ad-
rad volna, haragodnec es ir-
kozodnec mikor vissza kèrned.
Ez nem meltan haragharne-
czert, hogy czac kölcsen ad-
rad volt neki, es ennyi ideig
vartad el.

Te azért ne legy ily, hanem
meg köszönnyed az el vött ior
örömmel, es masszor ilme-
tőhbet nyerhetf.

VII.

HETEDSZER es vtolfor,
forgalmatossagualis kell imad-
koznod, es lsten nyaualyaban
CHRISTVS neuben segitse-
gül hiwnod. Az az, lsten kell
kèrned, Hogy segellyen meg
Christusert, Kire az Wr lsten
fent

VII. VIGAZ TALASA.

f. Dauid Propheta által így int
bennünket, psal: 50. Hiwy se-
gitsegül engemet &c. Es Chris-
tus Wrunkis, Matth: 7. Luc:
11. 18. Kèrierc, keresserc, dő-
rőmbezzetec, &c. Es bizo-
nyos meg halgatastis igert mi-
nekűnc, psal: 50. Meg faba-
dirlac tegedet, &c. Es Matth: 7.
Luc: 11. Meg adaric tinekre-
c, meg talaltoc, meg nyitarc, &c.
Es Ioan: 16. mond Christus w-
runc: Bizony bizony mondom
tinekre-
c, Valamit kèrte-
c az en
Atyamul, az en Neuembe,
meg adgya tinekre-
c, &c. Vard
el annac okaert az te imadfa-
god meller tőredelmessaguel à
legitsegert, mely ha késikis, de
mind az által vgyan meg le-
sen azért. Abac: 2. Mert az em-
ber soha nem lehet olly nagy
be-

M A S I C R E S Z E N . VII. VIG.

betegségben. oly fűkésben,
vagy penig oly elhagyott sem
lehet, hogy Isten nem tegyethet
ne neki, es bizonyyara megis
miueli, hogy ha lattatik ionac
lenni neki. Matth:8. Ha fin-
ten penig nem lattatik ionac
lenni, hat vgyan nem lefenn hia
aban tellyesteguel imadsagod,
Mert ha finten a nyaualyaban
hadnais meghalnod, mind az
alral vgyan bodoglagos ki mu-
last fog adni. Apoc:14. Es Chri-
stus kedueiert visen az erőcke
valo öröme. es nyugodalom-
ra. Mellyre segellyen mind tes-
gedet. es mind minker az Isten,
a mi edes Atyanc, az ő f. Lelke
alral, az ő egyetlen egy fere-
mes Fiaert, az I E S V S Chri-
stusert, Amen.

H A R

H A R M A D I C R E S Z .

M I K E P P E N T A R T S A

M A G A T A Z E M B E R A Z

H a l a l n a c o r a i a b a n .

ER R Ő L ez dologrol, Mi-
keppen kellyen a Halalhoz
embernek kefullni, Auagy az
Halalnac oraban magat tartas-
ni: Nagy sokan vgyan öreg
Könyueket irtanac. De a me-
nyire túlem lehet, az W R Isten
nec io kedueből, Rőuiteden
elő famlalom egy kis formaba
ez drágalatos Tudomant: Mert
ennél dragab tudomany nin-
czen, Mint hogy az ember bo-
dogon tanullyon meghalni.

Egy elő ember sem bator-
sagosaz Halalul. Mindnya-
iunknac meg kell halnunc.
Mint fent Pal fol, Hebr:9. Es
ha ennyi foc ezrendöt elnenkis

H mint

HARMADIC RESZ, AZ

mint MATHVSALEM, Tud-
ni illic, Kilentz fazar es hatuā
kilentzet, vgre azert vgyan
meg kellene halnunc.

MOYSES mind meg fam-
lallya az Atyac gletek nec min-
den eztendeir. Gen: 5. ezt mond
uan: ADAM glt kilentz faz es
harmintz eztendeig. Noe glt
kilentz faz es őruen eztendeig
&c. De mindenha ezt veri az
foc eztendő nec famlalaſa vrā,
Et mortuus est: Et mortuus est.
Es meg hala: Es meg hala.

Rötte netes dolog az Halal-
nac dolga, kiualt keppen azok-
nac, à kic ideien nem ranultac
az lsten igeieből, az ellen valo
edes vigaztalaſir. De az hiuek-
nec czac el aluuas, es az őroc
leire valo altal menefec, Iohan:
5. 11. Mert nem gondol à Ha-
lal,

HALANDOC VIGAZTAL:

89
lal, sem haralommal, sem erő-
uel, sem rudomañyal, sem kaz-
dagfagual, &c. Es noha efzes
es bōlts vagy, azert vgyā meg
kell halnod.

NEm gondol à Halal senkiuel,
Sē kazdagal, sē kegyetlenel.
Nem à pōrlōknec esküűseckel,
Sē à patuarkodoknac nyeluekel.
Nem gondol senki bōlczeſegeuel,
Sem okosſagat, nagy ſebes eſſzel:
Nem az dōraknac ſenyiteſeckel,
Sem à düllyeſeknec haragiaual.
Nem gondol à gyenge leanyockal,
Sem à ſzēp tizſas aſzonnepeckel.
Nē gondol ſem nagy al, ſē kiſſidel,
Nem marháſſal, auagy ſegenuel.
El ſiet ő az Czafzar hazaba,
Mint à ſegeny s hituā paſtoreba.
Hol vadnac moſt münyaia à Papac,
Az Cardinaloc, es Patriarchac?
Hol vadnac münyaian az Erſekec,
Az Prelatuſoc, es à Piſſpekec?

HARMADIC RESZ, AZ

Az Præpostoc, es à Canonokoc,
 Az Decanoc, es Vicariussoc?
 Hol vadnac à kázdag Apatörac,
 Az Prioroc, es Gardianoc?
 Hol à soc Mester, es à Doctoroc,
 Es à számtalan feele Barátoc?
 Houa lettec el à soc Czaszaroc,
 Es à számtalan nagy soc Királoc?
 Az különb különb Fejedelmec,
 Es az telhetetlen Nemesc?
 Hol vadnac az igen keuelGroffoc,
 Es az hamis Cancellariussoc?
 Houa lettec az kegyetlen Dufoc,
 A hires neuves, sà nemes Vitezec?
 Hol vadnac à Birac es Polgaroc,
 Az Művesec es szanto emberec?
 Hol gyermek, leány, es azonyallat,
 Es hol az egez emberi nemzet?
 Hol immar Paris sà szép Heleni,
 Hol Tarquinius, es Lucretia?
 Hol vagyon Plato, es Porphirius,
 Az bölts Tullius, es Virgilius?

Hol

HALANDOCVIGAZTAL:

Hol vagyon Tales es Empedocles,
 Es az nagy Mester Aristoteles?
 Hol az nagy es erős Alexander,
 Es az igen batorfagos Hector?
 Hol az draga Czaszar Iulius,
 Hol à Vitezec Achilles sà Priam?
 Houa lett el az igen erős Samson,
 Az eszes es igen bölts Salomon?
 Mi nyaià odavadnac sà meg holtac,
 Egysen menekedet meg közzülóc
 Minden embereknec kell köövetni,
 Ezeket, es écheppen meg halni.
 Minden ember ezen meg állyon,
 Es az halálhoz igen készűljen.

Bizonyyaba nyaualyas do-
 log ez. Nem czuda, Hogy am-
 az Philisophus ezt mondotta:
 lob volna (vgy mond,) Hogy
 az ember nem fűlertetnec: A-
 uagy ha fűlertetis, hogy fűle-
 tele vran mindgyarast meg
 H ij hal-

HARMADIC RESZ, AZ

halna. Mert eſebe vette, hogy nyíluan iób vagy on annac dolga, á ki igen hamar meg hal: Mert az, meg ſabadul mindē fele keſerűſegűl, es nyomoruſágut: kiket ſenuedni kell azoknac, kic ez világban élne.

Mert minnyáian ezt iol lartuyc, Hogy az embernecc elere ſemmi nem egyeb, hanem tſac minden napi veſődes es harczolas, auagy viaskodas: mint ſent lobis folrola, *Iob 7.*

Az embernecc elere haſonlatos az haiohoz. Az haioha, akar ſűl, akar iary, akar aludgy, akar egyel, auagy egyebet valamit műuelly, azért ő vgyan ſűntelen el megyen az part fele: Színren ezenkeppen haiozunc mijs ſűntelen ez elerben á halalhoz.

Sema

HALANDOC VIGAZTAL:

Semmi ninczen bizonyosb az Halalnál: Semmi kedig bizonytalanb az Halalnac oraiálnál. Senki arról ſorgalmaros ne legyen; Minemű halallal, auagy mikoron hallyon meg. Ez eleg mi nekűnc, hogy tudgyuc, Hogy egyſer meg kell halnunc: Valahol ezokaert az Halal reanc erkezie, auagy az mezőbe, auagy az erdőbe, auagy hazba, auagy hazon kiűl, ott fizetűnc kell. De mindűnc arra igen vigyazzon, hogy az fizetűllec keſſec legyűnc, Mert meg kell fizetűnc, ezbe egyeb nem lehet: Mert mindnyáian meg ettűnc ennecc á merget.

Az Isten adra az lelket az reſtbe ez vgezeſűllec, Hogy valamikor azt iſmer az reſtől ki

H iij ke

HARMADIC RESZ, AZ.

keuannya, hogy kéf legyen ki íóni, es az Isten akarattyat miuelni. Miert hogy kedig ezt nyiluan tudgyuc, az időt kedig, auagy az orar nem tudgyuc, mikor az Isten meg kezdi keuanni: Ezokaert kell vigyaznunc fñntelen, hogy mikor el iő az az orarska, kefűleten ne ralalraffunc.

1. Azert ha latod hogy Isten akarattya legyen, Hogy meg kellyen halnod, hár erezd magadar örömet, es főredelmest leguel az ő akarattyanac.

2. Masodfor adgy halar Istenec, mindennemű io tere menyiert, mellyeket meg mutat nek edgetedben. Fő keppen penig ezert adgy halar: Hogy ez időt hadta őrned, mellyben te az ő igeiet tñzran
hal

HALANDOCVIGAZTAL:

hallod, es à Sacramentomoris az te híted nec erősfesere, az ő ferzese ferint vehered hozad.

3. Harmadfor, Kérd hogy Isten az ő fent Fia kedueert legyen kegyelmes es irgalmas neked. Es engeztellyed meg azokaris, az kiker meg bantortal, es kik nec vettettel, es vettek id nec boczanattyat kéried tñlec: Vifontac te is mind azoknac meg boczas, az WR Istenert, az kic te gedet meg bantoranac, es kic ellened vettek zec: Mert ezt paranczollya, es eszt keuannya az Isten.

Igy fol a mi Wrunc Christus I E S V S, Matth:6. Meg boczaslatoc, es meg boczattaric tñekrec. Mert ha meg boczattyatoc az embereknec az ő v

H v ke

HARMADIC RESZ, AZ

keket: az ti Mennyei Atyatok is meg bocsát titeknek. Ha kedig az embereknek nem bocsátandgyat az ő vértkeket: a ti Mennyei Atyatoc sem bocsát titeknek is a ti vértkeiteknek. Ha kedig az mi Mennyei Atyanc nem bocsátandgya a mi vértkeinket: semmi keppen nē idűzőzülhetűnc. Annacokaert örömeft meg bocsátass az el lenűnc vértkeknec az ő vértkeket, hogy ha azt akariuc, hogy az Istenis meg bocsátssa mi nekűnc a mi vértkeinket.

4. Negyedfer aianlyad azokaris neki, kikre it eltedben gondor viselrel: Es marhadat, iofagodar, adofagodar, es minden egyéb dolgaidat vgy rendellyed, Hogy halalod vstan az te gyermekid es a te rok-

kon-

HALANDOG VIGAZTAL:

konfagid között, semmi őfue veses, auagy egyéb valami perparuar ne ramadgyon. Ha ezt miueled, hogy mindeneder io moddal el rendeluen, az Istenec gond viselése alá aianlandod, hát hidgyed hogy io gond viselődiec vagyon. Mert ha ez alhatatlan világban vad nac egy nehany emberec, kic hiuen forgalmatos gondot visel nec azokra, kic nekic aianlat tattanac, Nemde viselneic az Isten sohal inkab gondor azokra, kiker neki aianlat tattanac, mert ő f. felsege ezt mondgya Esaiafnal, Esa: 49. hogy kezei reirja fel azokat. Es ő maga igerte azt Psal: 68. Hogy az iruaknac es őzuegyeknec Arya es Biraia akar lenni.

5. Öetödfer aianlyad az te

H vi lel-

HARMADIC RESZ, AZ

lelkedet is az ő kezében, köüer
 uen ezben az WR Christust,
Luc: 23. es *f. Istuantis, Actor: 7.*
 Nem fűz Maria kezében, mint
 regenten az Papaságban taní-
 tottat: Maria kegyelemnec A-
 nya (vgy mond) te őrizz meg
 minker az ellenségtől, es a ha-
 lálnac oraian vgy hozzád.
 Ez peniglen nyilván valo bal-
 nany imadas volt, es tellyes-
 seguel minden ígec karomloc,
 kie ellenkez nec az egeš fent la-
 rással, mellyec által egy nehan-
 ezer lelkec (Isten kőnyörűlten
 raytoc) meg czalarkoztanac.
 Te peniglen ne czelekedgyel
 így, Hanem aianlyad re a te lel-
 kedet czac Isten nec, az te edes
 Teremtődnec, es Atyadnac:
 Mert ő teremtetted az lelker, ő
 valtotta es mentette meg az ő
 edes

HALANDOC VIGAZ TAL:

24
 edes Fianac dragalatos *f. Vg-*
reuel, 1. Ioan: 2. es őret illeri az
 okaert, es senkit egyebet, kinec
 Felfeges voltarol így fol Da-
 uid, *Psal: 89.* Kiczoda hason-
 lathatic az Wrhoz (vgymond)
 a felhőkben: Auagy kiczoda
 lehet egyenlő az Wrhoz az Iste-
 renek nec fiai közöttül: Es őn-
 nen maga az WR, ezt monda-
 gya Elatafnal, *Esa: 45.* hogy
 czac egyedül ő az WR, igatla-
 gos Isten, es lduőzítő: es senki
 több nints ő kiütle. Ki az ő
 Tizrelfeget malfac nem enge-
 di, *Esa: 48.* sem az ő diczeretir
 a Baluanyoknak, Mert WR ő,
 es ez az ő tulaydon Neue, *Esa:*
42. ki ő nalanal mas Istent, es
 mas Szabaditor senkit nē tud,
Esa: 44. Es azért czac ő egye-
 dül tarthattya meg is, az mint
 H vii Chris

HARMADIC RESZ, AZ

Christus mondgya, *Ioan: 10.*
 Senki (vgy mond) öket az en
 kezem közzül ki nem ragad-
 gya, Es senki nem ragadgya
 ki az en Aryam kezéből, Mert
 en, es az en Aryam, egyec va-
 gyunc. Hár annac okaert aian-
 lyad czac neki, es bizonyos
 vagy benne, hol maradt meg,
 tudni illic, lstenec kezében.
 Holot minden hiuec az Chris-
 tussal egyfitt, wralkodni fog-
 nac mind öröckön öröcke, *Apocal: 22. Esa: 60.* Arra az W-
 ralkodásra legellyen es vigyē
 reged, es minket is a kegyelmes
 Arya WR lsten, az ő fent Lel-
 kenec általa, az ő ferelmes Fia-
 nac az CHRISTVS Iesusnac
 kedueiert, Amen.

AZ HALALNAC IDE-
 IEBEN való imad sag.

HALANDOC VIGAZTAL:

WRAM öröc lsten, en
 Mennyei fent Aryam, Miel
 hogy vgyan te akaratod, es te
 neked így tettzic: Hogy enne-
 kem most meg kell halmom, a-
 zert baror legyen az te akara-
 tod, ihon vagyoc en edes Ar-
 tyam. Halat ado: penig ne-
 ked, mindennemű io volrod-
 rol, mellyet tellyes életremben
 nekem meg ielenrettel, Kiualt
 keppen penig ezert legyen ne-
 ked nagy hala, Hogy te az te
 edes Fiadar az IESVS CHRIS-
 TVS R, a te fent lged által ne-
 kem meg ielenretted, hogy ő-
 tet megtanultam elmerni, es
 immar most bizonynyal iol tu-
 dom, Hogy czac ő egyedül az
 en l b v ő z i r ő m, es bodogi-
 rom, Ki ennek az ő kinnya-
 ual es halalaua, nyerte meg a

re

HARMADICRESZ, AZ

te Kegyelmedet, es keduedet.
Kerlec azonis teged, legy ke-
gyelmes ennekem, es hoczasd
meg nekem az en socbűnei-
met, mellyekkel tellyes életem-
ben ellened vetekeztem, Mert
fiuem ferint banom, boczasd
meg WR Isten az te nagy Ir-
galmassagod ferint, az te fe-
relmes sent Fiadert, az Chris-
tus lesusert, A mint a te iged-
ben megis igerted, a mint ho-
gy enis mind azoknac fiuem
ferint meg boczarram, az kic
valamikor valamit ellenem ve-
tettec. Es legyen neked aianl-
ua az en fegeny lelkem. Neked
aianlom en penig azokat is, az
kiket te ez vilagban ennekem
aianlottal volt, Kiualtkeppen
az en fegeny feleslegemet gyer-
mekimer: Meltoztassal nekic

Ats

HALANDOC VIGAZTAL:

Atyoc es gond viselődiec lenni,
a mint igertedis, Hogy mindē
áruaknac, es őzuegyeknec A-
tyoc es Biraiocakarfi lenni. W-
ram Isten, legyen az te akara-
tod, az te kezeidbe aianlom az
en lelkemet, Te fiabaditottal
meg engemet WR Isten. Ps: 31.

WR Isten, te neked haral-
mad vagy on mind az életen,
es mind penig az halalon:

Te vises az Halalnac
kapuiahoz, es ismer
visa hozfi. Sds
pien: 18.

NEs

III. AZ EVANGEL: MELLEI
 NEGYEDICRESZ.
 MIKEPPEN BIZTAS-
 SA EMBER MAGAT AZ
 ŰLDÖZESNÉC, VAGY KINNAC
 IDEIEBEN.

MINDEN dolognac előtte,
 Ezzel biztásd magadar:
 HOGY Kegyelmes Atyad es
 Istened vagy on neked Chris-
 tus kedueiert Mennyecken,
 2. Corinth: 1. Ephes: 2. A mint
 hogy minden Patriarchac, A-
 postoloc, es Martyromok is ez-
 zel biztattac magokat az űldö-
 zesnéc ideien: Ez illyen Chris-
 tushan való hitben, fénued-
 nec el minden nagy örömeft,
 vig keduel, es töredelmesség-
 uel, még a halaltis. Acto: 7. 12.

MASODSZOR ezzel biz-
 tásd magadar, Hogy bűntelen-
 is

FOGSAG SZENVE: VIGAZ:

is fénuedf, Nem vgy mint va-
 lamelly Toluay, vagy penig-
 len Lopo, vagy gonof tēuō, a-
 uagy az ki mas Tiztiben hag,
 1. Pet: 4.

HARMADSZOR ezzel biz-
 tásd magadar, Hogy az Chris-
 tus Neueiert, az Euangeliom-
 ertis fénuedf, Mert ez az Oka
 az miert űldöztetel, hogy czac
 Christushac adod az Tiztessé-
 get, az Euangeliom ferint: Ho-
 gy czac ő az mi Iduőzítőnc,
 Szabadítőnc, es Isten előt való
 Közbe laronc, 1. Ioan: 2. Es
 hogy Isten tñac ő erőtte borfár-
 tya meg minden bűneinket,
 vgy, hogy ha ő benne híűnc,
 Ioan: 3. Roman: 3. 4. 5. &c.
 Ezzel biztásd magadar, Es
 gondolkodgyal az Christus
 biztatásáról, Ki ezt mondgya
 Mar:

III. AZ EVANGEL: MELLE

Matth: 5. Bodogoc kic habor-
garratnac az lgaisagert, mert
öuec az Mennyekeuc orfaga.
Bodogoc leftec, mikor fidal-
maznac riteker es üldöz nec, es
minden gonozt mondnac elle-
netec, hazuduan en erőtem:
Oerüllyetec es vigadgyatoc,
Mert à ri iuralmatoc soc Men-
nyekben. Mert így üldöztec à
Propherakat, kic ri elörtetec
voltanac. Ilmet, Mar: 8. azt
mondgya. Az ki az ö cletet el-
vezti en erőtem, es az Euan-
gelium kedueiert, az, meg fog-
ia rarrani. Es ilmet, Ioan: 15.
mond: Azokat fogiac öc miel-
ni, az en Neuem miart, Mert
öc nem esmeric azt, à ki enge-
met el küldett.

Hagy iarion azokaert, Söc
inkab vigadgy, es adgy halar
az

FOGSAG SZENVE: VIGAZ:

az WR IESVS Christusnac,
Hogy meltonac itelt az ö Ne-
ueiert fidalmat fenuedni, Az
mint Affor: 5. olualfuc, Mikor
à Papi teiedelmekrül meg ve-
föztetenecc, azt mondgya f.
Lukacz: El menenecc penig az
Gyüleközzer elől, halar aduan,
hogy meltonac itelretenecc vol-
na az ö Neueiert szenue lni.
Mint ha azt mondana: Nem a-
litottac magokat inelroknac,
hogy öc valamit fenuednenec
Christusert. Merr meg becül
hetetlen rizefleg isten előtt, es
minden fentec előtt, az W rert
fenuedni. Kir Daudis bizo-
nit, Psal: 116. monduan. Dra-
galatos az W r nac femeit előtt:
az ö Szentinecc halala. Es Psal:
97.. Öe meg örizi az ö fenti-
nec lelker: Meg fabaditgya öc
ket

IIII. AZ EVANGEL: MELLET

ker az ístenteleneknek kezéből.

NEGYEDSZER emlekezzel arról is, Hogy Christuſnak is így volt dolga ez világban, a mint ő magais mondgya, *Ioan: 15.* Hogy ha (vgy mond) ez világ gyűlöl beűreket, hát rudgyaroc hogy engemet az elűt gyűlöl: Meg emlekezze, te az en befedemről, az melyet en tinekrec mondottam, Hogy a folga nem nagyobb az ő Wranal: ha engemet űldözrec, hát titekeris űldözni fognac. Es ísmer azt mondgya, *Matth: 10.* Ha (vgy mond) az Tſalados embert Belzebubnac fidsac, menyíuel inkább annac fogíac neuezni czelegyet: Annac okaert ne rőtregierec tűlőc. Ezert mondgya fen

FOGSAG SZENVE: VIGAZ:

ſent Peteris, *1. Pet: 4.* Oerűlyetec (vgy mond) hogy Christuſſal együtt ſenuedtec, hogy az ő diczőſegenec ki ielenlece nec ideien, tñs reſesűlyetec az őrőmben. Ísmer *1. Pet: 2.* mond: Mert ez az kedues dolog, hogy az Istenhőz való iolelki eſmereret, valaki el ſenuedi az neheſſegeket, nyomorufagokat ſenueduen, melyeket nem irdemlet volna, Mert mi diczeret vagyon ezből, ha el ſenueditec az arzul czapasokat mikoron vęrkeſec vartoc hanem ezből vagyon, ha tűrtőc mikoron iot teſtec, es mind azon alcalis nyomorufagokual illetne titeker: Ez az Iſtennel való kedues dolog. Mert erre vartoc híuattaruan, mert az Christuſis ſanyarufa-

IIII. AZ EVANGEL: MELLET

gor fenuede mi erőttűnc, mi nekűnc peldat hagyuan, hogy az ő nyomdokit követnenc, &c.

OEI ŐDSZER emlekezzel erről: Hogy CHRISIVS ezeket re erőtted fenuedre, az mint Esaias mondgya, Esa: 53. Hogy ő sebhert meg a mi alnoklaginkert, es meg rontatott a mi bűneinkert: Az bűnteres (vgy mond) ő rayra vagyon, hogy mi nekűnc bekeltűnc legyen, Es az ő sebei által vizgattunc mi meg. OE, mondoc, az ártatlan Istennec Fia, re erőtted bűnös méltatlan emberert azt fenuede, kir re soha ő erőtte nem fenuednel. Ezt mondgya penig fent Peter, 1. Pet: 3. So. kal iob (vgy mond) hogy io tetemenyert fenued-
gye

FOGSAG SZENVE: VIGAZ:

gyetec, ha az, az Istennec akarattya, hogy nem mint gonosztetemenyert. Mert az Christussis így fenuedet egyfer az mi bűneinkert, mint igaz, az ha misfakert, &c.

HATODSZOR vedd efedben, Hogy CHRISIVS ezt meg ideien meg jelentette, hogy így lenne dolgoz az ő hiuenec. Ki azt mondgya, Matth: 10. Oerizkedgyetec az emberektől, Mert allatni fognac retekert az ő tanaczkozoiknac eleiben, es meg fognac benneket ostorozni az ő Oskolaiokban, es fognac benneteket Kiralyoc es Feiedelmec eleiben vinni en erőttem, ő magoknac valo bizonylagul, Egyic aryasi penig, az malikat halálra fogia adni, es az Arya az
1   fiat,

IIII. AZ EVANGEL: MELLETT

fiar, es az fiac fel tamadnac az
 ő Atyo ellen, es segíteni fog-
 nac nekie az halalhoz, es min-
 denekuel gyűlölségben leftec
 az en Neuemert, De a ki végig
 meg marad, az, bodog lefen.
 Ha peniglen ki kergernecben-
 neteket egyic Varosbol, hat
 fuffarot az masikban, &c.

Matth: 24. Ackoron nyaualya-
 ban adnac benneteket, es meg
 őlnec titeket, es gyűlölközne-
 tec kell tinektec az en Neuem-
 ert, minden nepeckel: Mert so-
 kan meg gonosbulnac, es egy
 maskőzött el fogiac magokat
 arulni, es gyűlölni fogiac egy-
 mast. Ioan: 15. Ha engemet
 űldöztec, hirt titeket is űldöz-
 nec. Ismer Ioan: 16. Ezt, (vgy
 mond) azért mondottam meg
 tinektec, hogy meg ne borran-
 kozu

FÓGSAG SZENVE: VIGAZ:

kozzarot, mert ki fognac ben-
 neteket arkozni, El is penig-
 len az idő, Hogy az ki meg ől-
 titeket, azt fogiac alítani, hogy
 kedues foglatot refen isfen-
 nec. Ezt peniglen czac azért
 fogiac miuelni, hogy sem En-
 gemet, sem az en Atyamar ne
 elmeric, ezt azért mondā meg
 tinektec, hogy mikor az idő el-
 ő, efetekben tuffon hogy meg
 mondottam ti nektet. Es is-
 mer: Bizony bizony mondom
 ti nektet, hogy firni es fokog-
 ni fogtot, ez világ kedig ő-
 uendezni fog. Es ismer: Eze-
 ket mondam tinektec, hogy en
 bennem bekefegtec legyen. Ez
 világő haborulagtot vagyton,
 de barrac legyetec, en meg
 győztem ez vilagot. Ithon im-
 mar iol latod, hogy a Christus

I ij eze

III. AZ EVANGEL: MELLE

ezekei mind tudta az előt, es meg ielenre, hogy így lefenn dolgunc. Tehát te is ezzel biztatlád magadat.

HEFEDSZER vedd eszedben, Hogy nem csak te fenveded azt, Mert mind a fent Patriarchaknac, Prophetaknac, Apostoloknac, Kereztelők fent lánolnac, es az egyéb Martyromoknak is így volt dolgoc. Illyen modon biztattyá vala penig CHRISTVS wrunkis az ő Tanyítuanit, Matth: 5. Legyetec vigác es batrac, mert iol meg fizetretic tinekre Men nyekben, Mert finen így üldöztec (vgy mond) a Prophetakatis, kic ti előttertéc voltanac. Szent Peteris penig így biztat, 1. Pet: 5. ezt monduan: Tudgyaroc (vgy mond) hogy

V^s

FOGSAG'SZENVE: VIGAZ:

vgyan azon nyaualya vagyon az ti aryaroc fainis, ez világban. Ez batoritálnac penig, fep példai adra Arany fiau fent ianos, Ki regenten Constantinopolban Pispoc volt, Mikoron az igassagert elűzetet volna, Ira az ő fam ki vereseből, mas fam ki vetett Pispoknec, illyen modon: Mikoron en (vgy mond) elűzettem a Varostul, semmir azzal nem gondoltam, Sőt inkább elzt mondom vala: Ha (vgy mond) fam ki verni akar az Kiralyne asony, hadd vessen bator, Vagyan az Wre a föld, es mind az rayta valoc: Az föld neckerekkege, es mind az benne lakok, Psal: 24. Ha penig fűrefuel akar ketrő fűrefeltetni, hát miuелlye bator az is meg: Esa

I iij ias

III. AZ EVANGELIUMMELLET

ias Prophetanakis azt mieltet,
 oztanalaia iratom magamat:
 Ha penig a Tengerbe akar ver
 terni, hat lonas Prophetat em
 litem azbolis meg, kit a Ten
 gerbe vettetec volt a halosor,
 Ion: 1. Ha penig ego kemen
 tzeben akar vetterni, hat azis
 baror legyen meg, vgyannis
 azt czelekedtec az Harom iliz
 aknakis, Dan: 3. Ha penig Va
 daknac akar vetterni, hat aztis
 meg miueltetheri, mert Dani
 el Prophetatis az Oroflanyoc
 kozibe vettetec volt az ve
 remben, Dan: 6. Ha meg akar
 kőszetni, azbanis tarsom le
 sen sent Istuan, Acto: 7. Ha fe
 iemer akar ia vetetni, baror. v
 gyis tarsom lesen Kereztelo
 sent Ianos, Mar: 6. Ha penig
 len minden marhamat el akar
 ia

FOGSAGSZENVE VIGAZ:

103
 ia venni, vegye el baror: a sent
 lobbil egyutt, ottan enis azt
 mondom: Mezielen istrem az
 en Anyamnac mehebol, es me
 zielen megyec ismer el. Job 1.

NYOLTZADSZOR biz
 rald ezzelis magadat, Hogy az
 lsten hiw es io, kerleg nekul.

Annac okaert tob nyaualyar
 nem erezt read annal, vagy ne
 higy robbig annal nyomorga
 nod, czac menyire el turhedd.
 Az mint sent Palis iria, 1. Co
 rinth: 10. Hiw (vgy mond) az
 lsten, ki nem hadgya az oueit
 ereienec felotte kisergetni.

Mert (a mint f. Daudid mond
 gya,) iol tudgya o, minem u al
 kormányi legyunc: meg emle
 kezic arrol, hogy por vagy
 unc. psal: 103. Es nyomoru
 sagunknac i teien, meg emle

I iiii kes

IIII. AZ EVANGEL: MELLE

kezic az ő irgalmasságarol, A:
bacuc 4.

KILENTZEDSZER meg
kell aztis gondolnod: Hogy
öröcke valogyalazar es kiny,
követközic ez vran: ha végig
meg nem maradnal álharas-
toi on az töredelmességben,
mert czac az iduözül meg, az
ki végiglen álharatos lefen,
Az mint Christusis mondgya,
Valaki fellyeb feretendi az ő
Atyat, Anyat, Fiar, Leanyat,
en nalamnal, nē mēto en hoz-
zam. Es valaki fel nem veszi az
ő kereszt faiat, es engemet nem
követ, nem mēto en hozzam.
Matth: 10. Ismer mond Chri-
stus Wrnn: Luc: 9. Ha ki kö-
uerti akar engemet, az, ragad-
gya meg önne magat, es ve-
gye fel az ő kereszt faiat min-
den

FOGSÁG SZENVE: VIGAZ:

dennap, es engemet követlen.
Es Mar: 8. Merr a ki az ő életet
meg akarja tartani, el vezeti
azt. A ki kediglen el vezendi
az ő életet en erőrem, es az E-
uangelionert, ez megtarttya
az ő életet. Merr mit hasznal
az ember nec, hogy ha mind ez
ege s vilagot meg nyerendjs,
lelke karhozattyaual: Auagy,
miuel valthattya meg vallyon
az ember az ő lelket? Valaki
kedig engemet es az en Igemet
fegyenli vallani, ez parazna es
bűnös nemzet közőrt, Azt, az
Ember nec fiais fogia fegyenle-
ni, mikoron el iöuend az ő A-
tyanac dicősegeben, az fent
Angyalokkal, Luc: 9. Ismer
Matth: 10. Valaki (vgy mond)
engemet meg ragad az embe-
rec elött, Azt enis meg raga-

I v dom

III. AZ EVANGELIUMMELLET

dom az en Mennyei f. Atyam előtt. Szent Istennek pedig azt mondgya Christus Wrunc, Ioan: 12. Hogy valaki az ő életet ez vilagon gyűlölend, (az az, ő előtt és az Euangeliumért, az idő ferint való halálra adandgya) őrc életre fogja azt tartani. Mert valaki az Christusnak folgaland, es őtet követend, ahol a CHRIS TV S vagy, (tudni illic, Mennyekben) az ő folgaiais ott lefenn, es tisztelni fogja azt az ő fent Atya.

Mifoda hát ez világi elmulandó köny, ha fenten egy néhány napon tartand, ez illyen nagy es ki mondhatatlan őrcke való gyalazathoz es kínyhoz kepest? Melly azt követnie, hogy ha végig meg nem

FÖGSÁG SZENVE: VIGAZ:

nem vallandunc a Christust, es az ő fent Igeiet ez világ előtt, Mert ő maga az Christus azt mondgya, Luc: 9. Hogy senki nem alkolmas az Istennek orfagara, ki az ő kezét az Ekere reuen, hátra nézend.

TIZEDSZER es Vtolsor, gondold meg visfontac: Hogy ez keűs ideiglen való türeledet es kinodart, fogja őrc ke való őrcme es diczőleg követni, hogy ha az ollyan Hírben es Vallásban végig meg marad, A mint Christus mondgya, Matth: 10. 24. A ki végig meg marad, (tudni illic, az Christusban való igaz hírben es az ő Igeie meller való mind den gyalazatnak es kinnac el fenvedeleben) bodog az. Es ismer: Valaki (vgy mond) az
I vi ő

III. AZ EVANGELIUM ELŐTT

Ő életet el vezrí en erőrem, es az Euangeliumert, az meg tar-
tya, Mar: 8. Es az ki engemet
vall az emberec előtt, Azt en-
is vallani fogom az en Mennyei
Aryam előtt, Matth: 10. Es is-
met, Matth: 5. Bodogot az kic-
haborusagot fenuedne az la-
gassagert, mert őuec az Men-
nyeknec orfaga. &c. Legyerec
vigac es batrac, iol meg fizet-
retic ti nektec Mennyecken.

No annac okaert, biztald ez-
zel magadat, Es a mint Cypri-
anus mondgya: Ne gondold
az halalt, de az halharatlan sa-
got. Es mint a Symphorianus
Anyais, Mikor az fia Sympho-
rianus az halakra viresetec, azt
mondgya vala neki: Edes fiam
(vgy mond) gondolly az őrdc
életre, emeld fel az Menny fele
az

FOGSÁG SZENVE VIGAZ:

az te femeidet, es tekints arra
a ki Mennyecken wralkodic,
a regeted te neked el nem ve-
retic, Sőt inkább iora változic.
Ezt mieli vala penig fent Ce-
cilia afonyis, Mikor Christu-
s-ert kell vala halalt fenuedni,
es ezt mondgya vala: Hogy ha
ennel iob élet nem volna, hát
meltan felhernenc az el vesze-
sen: De vagyon mas iob életis
ennel, ki ez vran valo, melly
soha el nem veztherendő, mell
felől minekűnc az Isten Fia fol-
lott.

Imhol te neked is így
nem kell ez ielen valo kinra-
nézned: De kell neked mindē
kiny altal, es meg az halal al-
talis az őrdc életre, dicz ősfeg-
re, es wrafagra nézned. Melly
minden kerleg nekül ezt fogia
köüetni, Es czac ő neki vgy
mint

III. AZ EVANGEL: MELLE

mint edes hiw Teremőd nec,
aianlyad az te lelkeder, 1. Pet:
4 mint f. Istuanis czelekedec,
Astor: 7. Es mondgyad reis à
fēt Dauiddal együt, Psal: 31.
Az te kezeidbe aianlom az en
lelkemet: Mert te valrottal
meg engemet, Wram, igaz es
hiw Istenem.

Az Mindenható, Örök, es io
Isten, ki minden Irgalmasság-
nac Arya, erősitte es vigaztal-
lya az mi fiuinker, az ő fent
Lelke által, Es regyen minker
batrocká, ōruendezőcke, vi-
gacká, minden nyomorúság-
nac es kinnac valo el fenuedes-
seben, Es segellyen minker, ho-
gy az ő fentleges Neuenec es
Igeienec igaz elmeciben, es
vallafában, állharatoson es vé-
gig meg maradgyunc, es bo-
do,

FOGSÁGSZENVE: VIGAZ: 107

dögöc lehelsűnc, Az ő egy fea-
rető f. Fianac, à mi Wrunknac
es egyetlen egy Iduőzicönk-
nec, az I E S V S Christufnac
erdemeiert, Amen.

AZ WLDÓZES NEC
ideieiben valo Imadlag.

¶ Az mi halandóságunknac
egyetlen egy Bizodalma, Remen-
sege, Iduőssege, Győzedelme, es
Diczőkedese, Wram I E S V S
CHRISTVS: Ki az te aldott
Testedbe, kit mi erőttűnc fel vöd, à
Satantul meg kisirtettel, Es abban
münkűnc à blut, à halalt, ez vila-
got, az őrdögöt, es à pokolnac min-
den ereiet meg győztet. Kérűnc
tegedet győzsd meg mi velűnc
kis mind azokat, kic minket à te-
sz: Igednec vallasáért üldöz nec es
kerget nec, hogy ha testűnkben meg
öl-

IMADSAG.

ölnekis, de lelkünkben ne ártassá-
 sanac minekünk: Oh te macula ne-
 kül való tizta Barany a Satan ke-
 gyetlenfe genec meg győzőie, ad-
 gyad minekünk a te sz: Leskedne-
 ereiet, hogy kic mi magunkban ez
 rőtlenec vagyunk, te benned erősz-
 sec lekefsünk, es te általad az ör-
 dőgnec minden alnoc igyekezetit
 meg ronthassuc, hogy ne diczöke-
 gye az ellenszeg rolunc. Ezt en-
 gedgyed minekünk az te mi hoz-
 zanc való nagy szerelmedert, es a
 te szent Igednece mi köztünk való
 terieztetseiert. Ki élz es wrals
 kodol az Atya Isthuel, es a
 sz: Lélecke egyetemben,
 mind örökön öröcke,

Amen.

V E G E.

Nyomtatta, Mantskouit Bálint.

